

Van Lanschot

Voorwaarden voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming

U belegt of wilt gaan beleggen via Van Lanschot waarbij wij u adviseren zonder bewaarneming van uw beleggingen. Hiervoor hebt of sluit u een Overeenkomst voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming met Van Lanschot Kempen NV, ook handelend onder de naam Van Lanschot. Bij deze overeenkomst horen afspraken. Deze afspraken noemen we voorwaarden. Deze vindt u in deze brochure 'Voorwaarden voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming'. Hierin leest u alles over onze dienstverlening Beleggingsadvies Professionals, de beleggingen waarover wij adviseren en de beleggingsrisico's die hieraan verbonden zijn. Lees deze voorwaarden goed. Als u uw handtekening onder de Overeenkomst voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming zet, dan gelden vanaf dat moment deze voorwaarden.

Inhoud

Hoe leest u deze brochure?

PAGINA 3

1. Algemene afspraken

PAGINA 6

2. Beleggingsadvies Professionals
en de inventarisatie van uw
beleggingsprofiel

PAGINA 8

3. Kosten

PAGINA 15

4. Overige voorwaarden

PAGINA 19

5. Kenmerken en risico's van beleggen
en verschillende beleggingen

PAGINA 24

6. Beleidsstukken voor beleggen

PAGINA 36

7. Algemene Voorwaarden
Van Lanschot

PAGINA 41

Bijlage 1. Begrippenlijst

PAGINA 58

Hoe leest u deze brochure?

In deze brochure staan de *voorwaarden* die horen bij de *overeenkomst* die u hebt of gaat sluiten met ons. U kunt via de inhoudsopgave doorklikken naar het hoofdstuk dat u verder wilt lezen. Elk hoofdstuk begint met een korte toelichting op wat er in dat hoofdstuk staat beschreven.

In de *overeenkomst* en deze *voorwaarden* gebruiken wij begrippen. In de tekst van de *overeenkomst* en deze *voorwaarden* staan deze begrippen schuingedrukt. Deze begrippen hebben we aan het eind van deze *voorwaarden* in een lijst opgenomen. Als u een begrip leest dat schuingedrukt is, kunt u in de begrippenlijst terugvinden wat dit begrip betekent.

Hebt u nog vragen? Neemt u dan contact op met Van Lanschot Private Office, telefoon (020) 354 47 77. Deze afdeling kunt u op werkdagen bereiken van 8.30 uur tot 17.00 uur. U kunt ook contact opnemen met uw beleggingsspecialist van de Professional Desk.

1. Welke informatie vindt u in de verschillende hoofdstukken in deze brochure?

1. Algemene afspraken

Hier vindt u de afspraken die een aanvulling zijn op onze Algemene Voorwaarden Van Lanschot (Algemene Voorwaarden). Bijvoorbeeld wat u moet doen als u het niet met ons eens bent.

2. Beleggingsadvies Professionals en inventarisatie van uw beleggingsprofiel

Hier vindt u een uitleg over hoe de Professional Desk u advies geeft en hoe wij u adviseren op basis van het geïnterpreteerde beleggingsprofiel.

3. Kosten

Hier leest u wat u moet betalen voor de dienstverlening Beleggingsadvies Professionals.

4. Overige voorwaarden

Hier vindt u de algemene afspraken die gelden als u via ons belegt.

5. Kenmerken en risico's van beleggen en de verschillende beleggingen

Hier leest u van verschillende *beleggingen* per type welke risico's er zijn.

6. Beleidsstukken voor beleggen

Hier leest u waarom onze beleidsstukken belangrijk voor u zijn en wat ze regelen.

7. Algemene Voorwaarden

Hier vindt u de Algemene Bankvoorwaarden. Deze voorwaarden gelden zolang u cliënt bent van Van Lanschot. De voorwaarden zijn opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en zijn bij elke bank in Nederland hetzelfde. In onze Algemene Bankvoorwaarden staan de basisregels over hoe wij en u met elkaar omgaan. Deze regels gelden voor alle overeenkomsten die wij met u hebben gesloten.

Begrippenlijst

In de Begrippenlijst (bijlage 1) vindt u een overzicht van betekenis van de schuingedrukte woorden uit deze *voorwaarden* en de *overeenkomst*.

2. Hoe werken deze voorwaarden en andere voorwaarden die horen bij beleggen?

Leest u over hetzelfde onderwerp iets in de Algemene Voorwaarden en in andere voorwaarden wat tegenstrijdig is? Dan geldt de volgende rangorde. De voorwaarden die horen bij een product of dienst gaan vóór op de Algemene Voorwaarden. En deze *voorwaarden* gaan boven de Algemene Voorwaarden, behalve als de Algemene Voorwaarden u als consument meer rechten of bescherming geven.

3. Wie is Van Lanschot?

U sluit of hebt een overeenkomst met Van Lanschot Kempen NV. We noemen ons ook Van Lanschot. Wij zijn de oudste onafhankelijke bank in Nederland. Ons adres is:

Hooge Steenweg 29
5211 JN 's-Hertogenbosch.

U kunt ons ook bereiken via onze website www.vanlanschot.nl. Ook kunt u bellen met Van Lanschot Private Office. Deze afdeling is bereikbaar op werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur, telefoon (020) 354 47 77. Wij zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel 's-Hertogenbosch, nummer 16038212, btw-identificatienummer NL0011.45.770.B01.

Wij zijn als bank geregistreerd in het register van de Wet op het financieel toezicht (*wet*). Daardoor staan wij onder toezicht van:

De Nederlandsche Bank NV (DNB)
Postbus 98
1000 AB Amsterdam

en van de:

Autoriteit Financiële Markten (AFM)
Postbus 11723
1001 GS Amsterdam

Informatie over onze inschrijving in de registers kunt u vinden op de websites www.register.dnb.nl/dnb en www.afm.nl/registers.

4. Welke beleggingsdiensten verlenen wij nog meer?

Wij verlenen de volgende beleggingsdiensten.

- Laten Beleggen: Vermogensbeheer A la Carte, Evi Beheer en Evi Doelbeleggen
- Samen Beleggen: Beleggingsadvies
- Zelf Beleggen: Van Lanschot Zelf Beleggen en Evi Go (execution only)

Als wij u een beleggingsdienst verlenen, verlenen wij u vaak ook een of meer andere diensten die met uw *beleggingen* te maken hebben. Deze *voorwaarden* gelden ook voor die andere diensten.

5. Welke voorwaarden gelden er nog meer voor u?

De Algemene Voorwaarden Van Lanschot gelden ook voor u. Dit zijn de algemene voorwaarden die gelden voor alle diensten en producten die u van ons afneemt. Onze Algemene Voorwaarden zijn door de Nederlandse Vereniging van Banken gedeponereerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank in Amsterdam. Wij gaan er vanuit dat u van de inhoud kennis neemt.

Daarnaast kunnen er nog aanvullende voorwaarden gelden voor of kan er nog aanvullende informatie horen bij:

- bepaalde diensten die we u verlenen,
- de manier waarop wij contact met u hebben,
- bepaalde *beleggingen* waarin u belegt.

Zo hoort bij sommige *beleggingen* een prospectus, de Essentiële Beleggersinformatie (*EBI*), het Essentiële-informatiedocument (*Eid*) of brochure. Als wij niet de opsteller van die voorwaarden of prospectus zijn, zijn we voor de inhoud niet verantwoordelijk. Hoewel wij met u in het Nederlands contact hebben, kan de tekst van die voorwaarden of prospectus in het Engels zijn. Als u de Engelse taal niet begrijpt, dan moet u dat bij ons aangeven.

6. Staat er een bepaling in deze voorwaarden die door een uitspraak van de rechter niet meer geldig is?

Als er een bepaling in deze *voorwaarden* staat die door een uitspraak van de rechter niet meer geldig is, dan blijven alle andere afspraken in deze *voorwaarden* wel geldig.

1. Algemene afspraken

Inleiding

Algemene afspraken

1. Wat doen wij met uw gegevens?
 2. Bent u het niet eens met ons?
 3. Hebt u een klacht?
 4. Welke garantiestelsels zijn er?
 5. Hebt u vragen?
-

Inleiding

In dit hoofdstuk vindt u de afspraken die een aanvulling zijn op onze Algemene Voorwaarden die u al hebt ontvangen. Hierin spreken wij af hoe wij met elkaar omgaan.

Algemene afspraken

1. Wat doen wij met uw gegevens?

Uw privacy is belangrijk voor ons. Wij behandelen uw persoonsgegevens daarom verantwoord en zorgvuldig. Persoonsgegevens vertellen tenslotte van alles over u. Het is voor ons essentieel dat uw prospectus bij ons veilig is. Wij verwerken persoonsgegevens voor klanten. Wij hebben uw persoonsgegevens om allerlei redenen nodig. Om een klant te accepteren, maar ook om producten en diensten aan te kunnen bieden. Wij zijn graag transparant over wat wij met uw persoonsgegevens doen en vinden het belangrijk dat deze kloppen. Wij gebruiken uw persoonsgegevens voor onze dienstverlening. Het komt voor dat we uw persoonsgegevens aan derden verstrekken. Dit doen we alleen als dat nodig is voor het uitvoeren van de overeenkomst met u of om onze bedrijfsvoering efficiënt te houden. Wilt u precies weten wat wij doen met uw persoonsgegevens? Lees dan alle informatie daarover in ons Privacy Statement op www.vanlanschot.nl/privacy.

Wij nemen telefoongesprekken met u altijd op. Dit doen we omdat we dit wettelijk verplicht zijn, maar ook om mogelijk klachten goed te kunnen afwikkelen. Wij hoeven u niet bij elk telefoongesprek te vertellen dat wij het opnemen. Wij bewaren de gegevens tien jaar. Na deze tien jaar vernietigen we ze. Als u een opgenomen telefoongesprek van uzelf wilt beluisteren, dan kan dat.

2. Bent u het niet eens met ons?

Bent u het niet eens met ons over iets wat te maken heeft met *beleggingen* die nog op uw rekening bij een derde zijn geadministreerd? Dan bent u verplicht om de eventuele schade te beperken. U moet bijvoorbeeld uw posities verkopen of uw optieposities sluiten. Dat moet u ook doen als u op dat moment nog niet weet wat de uitkomst is van het geschil of als u nog niet weet of wij verantwoordelijk zijn voor de schade.

3. Hebt u een klacht?

Als u een klacht hebt, dan kunt u dat aan ons laten weten. Wij hebben een klachtenprocedure. Die vindt u op onze website www.vanlanschot.nl. U kunt uw klacht schriftelijk of mondeling indienen bij uw beleggingsspecialist. Een klacht moet worden ingediend binnen één jaar nadat het feit zich heeft voorgedaan of nadat u redelijkerwijs kennis hebt kunnen nemen van het feit.

Vermeld in ieder geval uw naam, adres, postcode, woonplaats, telefoonnummer en e-mailadres. Geef een duidelijke omschrijving van uw klacht. Voeg eventueel de belangrijkste documenten toe om uw klacht te ondersteunen. Bent u niet tevreden? Of stuurt u uw klacht liever niet naar de Professional Desk? Dan kunt u uw klacht voorleggen aan onze afdeling Klachtenmanagement. Stuur u dan:

- een e-mail naar klachtenmanagement@vanlanschot.com of
- een brief naar:
Van Lanschot Kempen Wealth Management NV
Afdeling Klachtenmanagement
Postbus 1021
5200 HC 's-Hertogenbosch.

Komt u er met ons niet uit? Dan kunt u uw klacht mogelijk voorleggen aan het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid), Postbus 93257, 2509 AG Den Haag. Dit moet u doen binnen drie maanden nadat u van ons reactie hebt gehad. Hoe u dit doet en de criteria die daarvoor gelden, leest u op www.kifid.nl. U kunt ook eerst bellen met het Kifid, telefoon (070) 333 89 99. In plaats daarvan kunt u met uw klacht ook naar de rechtbank in Amsterdam gaan.

4. Welke garantiestelsels zijn er?

Als De Nederlandsche Bank constateert dat Van Lanschot niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, dan gelden het beleggerscompensatiestelsel en het depositogarantiestelsel zoals vastgesteld in de *wet*. Gezien uw classificatie als professionele belegger is het beleggerscompensatiestelsel voor u niet van toepassing. Hierover hebben we u ook gewaarschuwd in de *overeenkomst*. Het depositogarantiestelsel is alleen van toepassing als u ook gelden bij ons aanhoudt.

Beide compensatiestelsels zijn uitdrukkelijk niet bedoeld voor de compensatie van verliezen die voortvloeien uit *beleggingen*. Meer informatie over de garantiestelsels vindt u op onze website www.vanlanschot.nl.

5. Hebt u vragen?

Hebt u vragen of zoekt u andere informatie? Ga dan naar onze website www.vanlanschot.nl of bel met uw beleggingspecialist van de Professional Desk. U kunt ook bellen met Van Lanschot Private Office, telefoon (020) 354 47 77. U kunt ons op werkdagen bereiken van 8.30 uur tot 17.00 uur.

2. Beleggingsadvies Professionals en inventarisatie van uw beleggingsprofiel

Inleiding

Beleggingsadvies

1. Wat is Beleggingsadvies?
2. Wanneer is de dienstverlening Beleggingsadvies Professionals passend voor u?
3. Hoe integreren wij duurzaamheid inclusief de kansen en risico's die hier mee samenhangen in ons beleggingsproces?
4. Welke duurzaamheidsclassificaties zijn er?
5. Welke duurzaamheidsclassificatie heeft Beleggingsadvies?

Inventarisatie van uw beleggingsprofiel

6. Wat is het geïnventariseerd beleggingsprofiel?
7. Welk beleggingsprofiel gebruiken wij?
8. Uw geïnventariseerde beleggingsprofiel als basis voor de advisering
9. Wat moet u doen als uw situatie verandert?

Overig

10. Wat moet u doen als u wilt overstappen naar een andere soort beleggingsdienst bij ons?
 11. Wanneer eindigt de overeenkomst?
 12. Wat gebeurt er als u naar de Verenigde Staten van Amerika verhuist?
-

Inleiding

In dit hoofdstuk leggen we uit wat de dienstverlening Beleggingsadvies Professionals bij ons inhoudt. Verder leest u hoe wij bij de Professional Desk komen tot een geïnventariseerd beleggingsprofiel. Vervolgens informeren wij u hoe wij uw geïnventariseerd beleggingsprofiel gebruiken bij onze advisering. Ten slotte geven we aan wat u moet doen als u een andere beleggingsdienstverlening wilt.

Beleggingsadvies

1. Wat is beleggingsadvies?

U krijgt van ons advies over uw *beleggingen* zonder dat wij uw *beleggingen* bewaren. Hierbij houden wij rekening met uw persoonlijke wensen en doelstellingen. De uiteindelijk aan- en verkoopbeslissingen neemt u zelf. Wij doen uit eigen beweging geen transacties voor uw rekening en risico. Een beleggingsspecialist van de Professional Desk begeleidt u. Wij baseren ons advies op uw doelstellingen en uitgangspunten en indien van toepassing ook uw kennis en ervaring met beleggen, uw bereidheid tot acceptatie van risico's en uw financiële situatie.

De beleggingsadviezen die wij u geven, zijn nooit een garantie voor een positief resultaat. Bij ons beleggingsadvies maken we gebruik van onze eigen inschatting en verwachting van de manier waarop *beleggingen* zich zullen ontwikkelen. Het zijn inschattingen en verwachtingen, daarom mag u er niet van uitgaan dat ze zeker uitkomen. Hebt u schade doordat u een besluit hebt genomen op basis van ons advies? Of hebt u schade doordat de opbrengst van uw *beleggingen* niet overeenkomt met onze inschatting of verwachting? Dan zijn wij niet aansprakelijk voor deze schade. Behalve als we het beleggingsadvies redelijkerwijs niet hadden mogen geven. Voor ons beleggingsadvies gebruiken wij beleggingsinformatie van andere organisaties die we zorgvuldig hebben uitgekozen.

Toch zijn wij er niet aansprakelijk voor als de informatie van deze partijen niet juist of onvolledig is.

U krijgt van ons advies over uw *beleggingen* op afhankelijke basis. Dit betekent dat wij ons advies baseren op een beperkte analyse van verschillende soorten *beleggingen*. In de praktijk betekent dit dat wij u beleggingsadviezen geven over aandelen, obligaties, derivaten, beleggingsfondsen en gestructureerde producten. Dit kunnen producten zijn van onszelf of een aan ons gelieerde onderneming zoals Kempen of een aantal geselecteerde derde partijen. Welke partijen dit zijn kunt u altijd bij ons opvragen.

Bij onze advisering maken we gebruik van onze eigen ervaring en deskundigheid en die van onze dochteronderneming Kempen Capital Management NV (Kempen) en van derde partijen naar aandelen, obligaties, beleggingsfondsen en andere soorten *beleggingen*. Dit onderzoek noemen wij research. Deze research gebruiken we om een mening (opinie) te vormen over *beleggingen*. Op basis daarvan geven wij u dan advies over die *beleggingen*. Hoe wij daarbij rekening houden met duurzaamheid kunt u hieronder lezen.

2. Wanneer is de dienstverlening Beleggingsadvies Professionals passend voor u?

Of Beleggingsadvies Professionals passend is voor u, kunt u het beste bespreken met uw beleggingsspecialist van de Professional Desk. In het algemeen is beleggingsadvies passend voor klanten die graag zelf de aan- en verkoop-beslissingen willen nemen maar daarbij wel ondersteuning wensen.

Klanten die zelf de beslissingen nemen:

- zijn op de hoogte van de economische ontwikkelingen,
- hebben interesse in en ervaring met beleggen,
- begrijpen de risico's en kunnen de risico's financieel en emotioneel dragen,
- willen door ons op de hoogte gehouden worden van onze beleggingsvisie.

Verder moet u voldoen aan de wettelijke vereisten van 'professionele belegger'. Meer informatie hierover vindt u in uw *overeenkomst* en in hoofdstuk 4 van deze *voorwaarden*.

3. Hoe integreren wij duurzaamheid inclusief de kansen en risico's die hier mee samenhangen in ons beleggingsproces?

Van Lanschot weegt naast financiële ook duurzame (oftewel niet-financiële) criteria mee in haar beleggingsproces. Dit houdt in dat als onderdeel van het duurzaamheidsbeleid criteria op het gebied van Environment (E), Social (S) en Governance (G); oftewel, milieu, mens en goed bestuur worden meegenomen. Dit betekent dat:

- ESG-Criteria worden meegenomen bij het beoordelen van lange termijn risico gewogen rendementsverwachtingen voor verschillende markten waarbij Kempen op verzoek van Van Lanschot in het bijzonder let op klimaatverandering. Het tempo van klimaatverandering heeft invloed op de verwachte economische groei. Daarom onderzoekt Kempen verschillende economische scenario's, waarbij het tempo van de klimaatverandering per scenario kan verschillen. Deze verschillende scenario's resulteren elk in een eigen rendementsverwachting.
- We spreiden de beleggingen op onze advieslijsten en in de modelportefeuilles over verschillende markten, sectoren en landen. Wij zijn ervan overtuigd dat de vermogensverdeling de grootste impact op het lange termijn rendement heeft. Wij verwachten dat het risico verwaarloosbaar is dat de uitsluitingen voor de modelportefeuilles van de beleggingsconcepten gevolgen hebben voor het gewogen rendement van deze modelportefeuilles. Wij denken dit omdat de omvang van de beleggingen die wij uitsluiten beperkt is en als we een belegging moeten vervangen wij dan kiezen voor een belegging uit dezelfde vermogenscategorie.
- De beheerders van fondsen die wij voor u selecteren analyseren ESG-informatie grondig en wegen materiële ESG-risico's en kansen mee met de vertaling naar beleggingsrisico's en kansen in het beleggingsbeleid.

- De beheerders van fondsen die wij voor u selecteren hebben ook de United Nations Principles for Responsible Investing (UNPRI of PRI) ondertekend. Dat is een in 2006 door de Verenigde Naties opgestelde gedragscode voor duurzaam beleggen door professionele beleggers zoals vermogensbeheerders en pensioenfondsen.

Advieslijsten

Voor de dienstverlening Beleggingsadvies onderhouden wij Advieslijsten voor Beleggingsfondsen, Individuele Aandelen, Individuele Obligaties en Gestructureerde Producten. Beleggingen die op Advieslijsten (en daarvan afgeleid het Adviesuniversum) zijn opgenomen kunnen door Beleggingsadviseurs proactief worden geadviseerd. Het duurzaamheidsbeleid voor Beleggingsadvies heeft betrekking op dit Adviesuniversum. Hieronder leggen wij dit duurzaamheidsbeleid verder uit per soort *belegging*.

Advieslijst Beleggingsfondsen

Actieve aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen

Wij streven ernaar om actieve aandelen- en bedrijfsobligatiebeleggingsfondsen op de Advieslijst Beleggingsfondsen aan de onderstaande minimale duurzaamheidscriteria te laten voldoen. Na opname op de Advieslijst beleggingsfondsen toetst Kempen voor ons de *beleggingen* van de geselecteerde beheerders van fondsen elk kwartaal op ESG-criteria. Hierbij wordt zowel het gedrag van in de fondsen opgenomen ondernemingen beoordeeld (omgang met milieu, arbeidsrechten, anti-corruptie en goed bestuur), als de betrokkenheid bij de productie, distributie en verkoop van controversiële producten. Onderstaand treft u een nadere uitwerking hiervan aan:

1. Dialoog met bedrijven (engagement):

Indien uit de toetsing naar voren komt dat bedrijven zijn opgenomen door de beheerders van de fondsen op de Advieslijst die niet passen binnen onze bovengenoemde ESG-criteria, gaan we in dialoog met de beheerders. Indien deze dialoog met de beheerder niet effectief is, kan dit resulteren in het verwijderen van deze *belegging* van de Advieslijst Beleggingsfondsen.

2. Uitsluiten van controversiële wapens:

Een aantal bedrijven en sectoren waarvan het product of de dienst schadelijk is voor mensen en/of het milieu willen we u per definitie niet adviseren. Alle actieve aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen op de Advieslijst sluiten daarom controversiële wapens uit. Onder controversiële wapens worden kern-, chemische en biologische wapens, clusterbommen en anti-persoonsmijnen verstaan.

3. Uitsluitingsbeleid voor bedrijven met een “falen” classificatie van de Global Compact van de Verenigde Naties:

Het actief beheerde fonds mijdt de slechtste ondernemingen op ESG-gebied. Hieronder vallen bedrijven met een “falen” classificatie van de Global Compact van de Verenigde Naties. Dit betekent dat deze bedrijven betrokken zijn bij controversiële zaken, zoals het schenden van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, het milieu of corruptie. Daarnaast sluiten de door ons uitgekozen actief beheerde fondsen ook bedrijven uit die binnen hun sector de laagste mogelijke ESG-score ontvangen. Deze ESG-score wordt toegekend door externe partijen die speciaal voor dit doel dergelijke scores bijhouden.

4. Uitsluitingsbeleid voor tabak:

Het beleggingsfonds belegt niet in producenten van tabak. Verkopers van tabak zoals supermarkten zijn wel toegestaan mits maximaal 20% van de omzet uit de verkoop van tabak komt. Kempen houdt een specifieke uitsluitingslijst bij van bedrijven die deze grens overschrijden.

5. Actief stembeleid:

Wij vinden het belangrijk dat de beheerders van fondsen die wij aan u adviseren beschikken over een stembeleid voor aandeelhoudersvergaderingen en een strategie hebben van actief aandeelhouderschap (engagement ofwel in dialoog gaan met bedrijven) om een verbetering op gebied van ESG te realiseren.

Passieve aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen

Voor passief beheerde aandelen- en bedrijfsobligatiebeleggingsfondsen (ETF's en indexfondsen) gelden de duurzaamheidscriteria ook en hebben wij hetzelfde streven, echter kent de implementatie enige afwijking. Voor ETF's en indexfondsen gelden dezelfde uitsluitingscriteria voor controversiële wapens en tabak. Als ze de Global Compact principes van de Verenigde Naties niet in hun beleggingsbeleid hebben opgenomen dan nemen wij ze enkel op de Advieslijst op als deze fondsen op het moment van opname geen blootstelling aan bedrijven met een "falen" classificatie van de UNGC hebben of daarna de drempel (threshold) van 5% blootstelling niet overstijgen. Omdat deze fondsen een index volgen heeft het beleggingsfonds geen directe mogelijkheid om zelf de samenstelling van de portefeuille (die wordt immers door de index bepaald) aan te passen. Daarnaast gaan beheerders van ETF's en indexfondsen geen dialoog met bedrijven aan om hun duurzame prestaties te verbeteren (engagement).

Staatsobligatiefondsen

Ons duurzaamheidsbeleid voor staatsobligatiefondsen bestaat uit een combinatie van uitsluiting, positieve screening en 'engagement', waarbij de volgende minimale criteria gelden:

1. Uitsluiting en indien noodzakelijk engagement:

De beheerder van een staatsobligatiefonds sluit obligaties uitgegeven door overheden/ landen op de EU of VN sanctielijst uit. Hierbij maakt de beheerder gebruik van een gerenommeerde ESG-dataproviders zoals MSCI ESG Research of Sustainalytics. Enkel in uitzonderingsgevallen kan hiervan af worden geweken. Hiervoor is dan akkoord nodig van het VLK Sustainability Investment Council. Dit is een ESG-beleidsorgaan binnen Van Lanschot Kempen. We gaan dan in gesprek met de fondsbeheerder (engagement) om te kijken of ze de betreffende obligaties willen verwijderen.

2. Positieve screening:

De beheerder van een staatsobligatiefonds wordt tijdens de selectiefase ook beoordeeld op duurzaamheidsbeleid en de implementatie hiervan, waarbij we de voorkeur hebben voor een beheerder die obligaties opneemt van landen die goed scoren op ESG-factoren.

Duurzaamheidsbeleid met betrekking tot overige vermogenscategorieën

Voor de overige vermogenscategorieën zoals Grondstoffen, Alternatieven en Overige hanteren wij nog geen minimale duurzaamheidscriteria. Hieronder vallen onder meer Hedgefondsen en Goudbeleggingen. Deze beleggingen kenmerken zich door een hoge mate van diversiteit van de onderliggende strategieën. Hierdoor is er nog geen gestandaardiseerd duurzaamheidsbeleid op categorieniveau mogelijk.

Advieslijsten Aandelen en Obligaties

Ten aanzien van de Advieslijsten Individuele Aandelen en Individuele Obligaties hanteert Van Lanschot de volgende minimale duurzaamheidscriteria conform de bovenstaande criteria 3, 4 en 5 die ook gelden voor Actieve Aandelen en bedrijfsobligatiefondsen:

1. Uitsluiten van controverses (Global Compact principes van de Verenigde Naties) met een drempel van 5%
2. Uitsluiten van controversiële wapens
3. Uitsluitingsbeleid voor tabak

Op de Advieslijst Obligaties nemen wij tevens geen obligaties op van landen die op de sanctielijsten staan van de Europese Unie en de Verenigde Naties.

De Advieslijsten Individuele Aandelen en Individuele Obligaties kennen nog een klein aantal bedrijven die niet voldoen aan de Global Compact principes van de Verenigde Naties. Ons streven naar de toekomst toe is geen bedrijven met een “falen” classificatie van de Global Compact van de Verenigde Naties meer te hebben op de Advieslijsten.

Advieslijst Gestructureerde Producten

Ten aanzien van de Advieslijst Gestructureerde Producten hanteren wij nog geen minimale duurzaamheids-criteria. De markt voor derivaten die worden gebruikt bij het maken van gestructureerde producten heeft nog onvoldoende duurzame indices.

Ideeënlijsten en modelportefeuilles

Binnen Beleggingsadvies voeren wij centraal modelportefeuilles en ideeënlijsten aan als aanbevelingen voor klanten in Beleggingsadvies. De beleggingsfondsen en/of bedrijven opgenomen in deze modelportefeuilles en ideeënlijsten voldoen aan de 5 minimale duurzaamheidscriteria per beleggingscategorie zoals hierboven weergegeven bij actieve aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen.

Voor klanten in Beleggingsadvies die op het vlak van duurzaamheid verder willen gaan hanteren we de modelportefeuille Duurzaam. Beheerders van de verschillende soorten aandelen- en bedrijfsobligatiefondsen die in de modelportefeuille Duurzaam worden opgenomen dienen naast de hierboven genoemde ESG-criteria ook aan de volgende ESG-criteria te voldoen:

1. Uitsluiten van conventionele wapens:
Wij selecteren alleen actieve en passieve beheerders van bedrijfsobligatie- en aandelenfondsen die naast controversiële wapens en tabak ook fabrikanten van conventionele wapens uitsluiten. Dit zijn bedrijven die meer dan 10% van de bedrijfsomzet behalen uit de productie van conventionele wapensystemen zoals tanks, gevechtsvliegtuigen, bommen en raketten.
2. “Best-in-class” benadering:
Wij selecteren alleen actieve beheerders van een aandelenfonds indien de fondsbeheerder gebruik maakt van een “best-in-class benadering”. Dit betekent dat ze zelf actief bedrijven selecteren op ESG-criteria en daarbij de minst duurzame bedrijven uitsluiten.
3. Vergelijkbare uitsluiting voor passieve fondsen:
Indien wij een passief aandelenfonds voor u selecteren, dan dient dit fonds te beleggen in aandelen van bedrijven die behoren tot 50% meest duurzame bedrijven in hun sector zoals bepaald door gerenommeerde ESG-dataproviders zoals MSCI ESG Research of Sustainalytics.
4. Additionele uitsluiting op basis van sector:
Indien wij een passief aandelenfonds voor u selecteren, dan dient dit fonds niet te beleggen in bedrijven die hun bedrijfsomzet grotendeels halen uit bijvoorbeeld gokken, alcohol, kolen, adult entertainment, genetische manipulatie van gewassen of kernenergie. Voor deze additionele uitsluitingen en de drempelwaarde wanneer een onderneming wordt uitgesloten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij algemeen bekende indices zoals de MSCI SRI indices.
5. Uitsluiting vermogenscategorieën:
Wij beleggen in dit beleggingsconcept niet voor u in de vermogenscategorieën Grondstoffen, Alternatieven en Overige. Voor deze vermogenscategorieën is nog geen gestandaardiseerd duurzaamheidsbeleid op categorieniveau mogelijk.

4. Welke duurzaamheidsclassificaties zijn er?

Op basis van de Verordening betreffende informatieverschaffing in verband met duurzame beleggingen en duurzaamheidsrisico's ('SFDR') kunnen beleggingsfondsen op basis van duurzame criteria worden ingedeeld in 3 categorieën:

1. Artikel 7 beleggingsfonds: beleggingsfonds heeft geen of beperkt duurzaamheidsbeleid.
Wij maken voor artikel 7 fondsen het volgende onderscheid:
7(a) Het beleggingsfonds houdt geen rekening met duurzaamheidsrisico's
7(b) Het beleggingsfonds houdt wel rekening met duurzaamheidsrisico's
2. Artikel 8 beleggingsfonds: beleggingsfonds promoot ecologische (E) of sociale (S) kenmerken of een combinatie van die kenmerken, waarbij ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur volgen.
Om als "artikel 8 beleggingsfonds" te worden geclassificeerd dient het beleggingsfonds een duurzaamheidsbeleid te hebben waarin minimaal beleid met betrekking tot uitsluitingen, ESG-integratie en actief aandeelhouderschap is opgenomen.
3. Artikel 9 beleggingsfonds: beleggingsfonds heeft duurzame beleggingen als doel.
Om als artikel 9 beleggingsfonds te worden geclassificeerd dient een beleggingsfonds naast het duurzaamheidsbeleid minimaal één duurzame beleggingsdoelstelling te hebben.

Om de duurzaamheidsclassificatie van alle *beleggingen* op onze Advieslijsten vast te stellen maken wij gebruik van derde partijen zoals gerenommeerde ESG-dataproviders MSCI ESG Research en Sustainalytics. Wie kiezen deze derden altijd zorgvuldig uit. Wij zijn er echter niet voor verantwoordelijk als de informatie van deze partijen niet juist of onvolledig is.

5. Welke duurzaamheidsclassificatie heeft Beleggingsadvies?

Beleggingsadvies als dienst zelf kent geen duurzaamheidsclassificatie. Deze is ook niet vereist. De Advieslijst Beleggingsfondsen kent zowel beleggingsfondsen in categorie 7(a), 7(b), 8 als 9. Van Lanschot streeft ernaar de minimale duurzaamheidscriteria voor de Advieslijst Beleggingsfondsen aan te laten sluiten bij de criteria voor categorisering in het kader van 'SFDR'. Wij streven er tevens naar de Advieslijst beleggingsfondsen naar de toekomst toe voor het merendeel te laten bestaan uit beleggingsfondsen conform artikel 8 en 9. Echter als wij, op uw verzoek, u adviseren conform modelportefeuille Duurzaam, zal er vaak al sprake zijn van een hogere duurzaamheidsclassificatie.

Inventarisatie van uw beleggingsprofiel

6. Wat is het geïnventariseerd beleggingsprofiel?

Een geïnventariseerd beleggingsprofiel is een vastlegging van uw risicobereidheid. De Professional Desk adviseert u over individuele *beleggingen* en niet over de samenstelling van uw portefeuille.

Voordat u gaat beleggen, inventariseren wij uw risicobereidheid, beleggingsdoelstellingen, financiële situatie en uw kennis van en ervaring met beleggen. Dit leggen wij vast in het formulier 'Inventarisatie Beleggingsprofiel Professionele belegger'. Gaat u beleggen volgens de uitgangspunten die u hebt genoemd in het geïnventariseerd beleggingsprofiel? Dan wordt de kans kleiner dat eventueel tegenvallende beleggingsresultaten onaanvaardbare gevolgen hebben voor uw persoonlijke omstandigheden. Het is de bedoeling dat uw transacties altijd zo goed mogelijk passen bij de mate waarin u risico kunt en wilt nemen.

7. Welk beleggingsprofiel gebruiken wij?

Wij hebben uw risicobereidheid geïnventariseerd met drie vragen over uw financiële en mentale risicobereidheid. Uw antwoorden op deze vragen over risico op waardedaling, liquiditeiten en debiteurenrisico hebben wij vastgelegd in uw geïnventariseerde beleggingsprofiel. Daarnaast hebben wij vastgelegd dat u geen inkomensdoelstelling hebt voor uw portefeuille. Wij noemen uw overeengekomen beleggingsprofiel 'Professionele belegger'. Dit is het beleggingsprofiel dat wij bij u hebben geïnventariseerd.

Houdt u voor verschillende doeleinden beleggingsportefeuilles aan? Dan vragen wij u om voor iedere portefeuille apart een 'Inventarisatie Beleggingsprofiel Professionele belegger' in te vullen.

8. Uw geïnventariseerd beleggingsprofiel als basis voor de advisering

Voor een optimale invulling van uw portefeuille zijn de expertise en het maatwerk van de Professional Desk essentieel. Op basis van uw geïnventariseerde beleggingsprofiel toetsen wij per order of deze past bij uw antwoorden op het formulier 'Inventarisatie Beleggingsprofiel Professionele belegger'. In het bijzonder houden wij rekening met uw antwoorden op de vragen over risico op waardedaling, liquiditeit en debiteurenrisico.

9. Wat moet u doen als uw situatie verandert?

Verandert er iets in uw financiële of persoonlijke situatie? Dan moet u dit meteen doorgeven aan uw beleggings-specialist van de Professional Desk. Een verandering in uw situatie kan invloed hebben op de manier waarop u belegt of op het doel waarmee u belegt. U kunt bij een verandering denken aan bijvoorbeeld een substantiële daling van het balanstotaal of eigen vermogen en in de privé sfeer bijvoorbeeld aan een echtscheiding, ontslag, verhuizing naar de Verenigde Staten van Amerika. Wijzigingen in uw persoonlijke situatie hebben vaak gevolgen voor uw doelstellingen en daardoor ook uw gekozen beleggingsprofiel. Als u ons niets laat weten over een verandering in uw situatie, dan kan het zijn dat wij u een advies geven dat niet bij u past. Zolang u ons geen informatie geeft over een verandering in uw situatie, gaan wij ervan uit dat de manier waarop u belegt en het doel waarmee u belegt nog steeds onveranderd zijn.

Overig

10. Wat moet u doen als u wilt overstappen naar een andere soort beleggingsdienst ons?

U neemt daarvoor contact op met uw beleggingsspecialist van de Professional Desk. Deze laat u weten op welke manier u kunt overstappen naar een andere dienstverlening voor niet-professionele beleggers, zoals Vermogensbeheer, Beleggingsadvies of Zelf Beleggen. Voor deze dienstverlening dient uw wel uw *beleggingen* bij ons te bewaren.

11. Wanneer eindigt de overeenkomst?

Zoals staat vermeld in de *overeenkomst* mogen zowel u als wij de *overeenkomst* opzeggen door het sturen van een ondertekende brief of e-mail aan de ander. In de volgende situaties eindigt onze relatie per direct en geheel, zonder dat wij u een brief moeten sturen.

- U bent failliet, valt onder een wettelijke regeling voor schuldsanering of vraagt surseance van betaling aan.
- U wordt onder bewind of curatele gesteld.
- U houdt zich niet aan de afspraken die in de *voorwaarden* staan.
- U verhuist naar de Verenigde Staten van Amerika.
- U overlijdt.

Moeten we op het moment dat onze relatie geheel wordt beëindigd nog opdrachten van u uitvoeren? Dan doen we dat zoveel mogelijk volgens de afspraken die in deze *voorwaarden* staan. Tot het moment dat we alle opdrachten hebben uitgevoerd, blijven deze *voorwaarden* en alle andere overeenkomsten die te maken hebben met uw *beleggingen* geldig.

12. Wat gebeurt er als u naar de Verenigde Staten van Amerika verhuist?

Wij kunnen u dan niet meer adviseren. Wij mogen dan alle *beleggingen* verkopen waarna wij de opbrengst overboeken naar uw tegenrekening. Wij nemen daarna contact met u op om andere mogelijkheden te bespreken.

3. Kosten

Inleiding

Algemeen

1. Welke kosten betaalt u voor Beleggingsadvies Professionals?

Variabele directe kosten

2. Wat zijn de kosten voor aan- en verkooptransacties?
3. Hoe berekenen wij de waarde van een transactie?
4. Wat zijn de variabele directe kosten bij emissies?
5. Waar kunt u zien hoeveel variabele directe kosten u aan ons moet betalen?

Andere variabele directe kosten

6. Welke andere variabele directe kosten moet u ons nog meer betalen?
7. Wat zijn de belastinggerelateerde kosten?

Indirecte kosten

8. Zijn er indirecte kosten die we niet laten zien?

Overig

9. Welke btw-regels gelden er voor beleggingsdiensten?
 10. Wat gebeurt er als wij kosten aanpassen?
-

Inleiding

In dit hoofdstuk leest u alles over de kosten die wij u in rekening brengen als u kiest voor onze dienstverlening Beleggingsadvies Professionals. De belangrijkste kosten zijn de variabele kosten voor transacties. Daarnaast kan het voorkomen dat u nog andere variabele kosten moet betalen.

Algemeen

1. Welke kosten betaalt u voor Beleggingsadvies Professionals?

U krijgt of gaat gebruikmaken van Beleggingsadvies Professionals. Dat betekent dat wij u (gaan) adviseren over *beleggingen*. Voor deze dienstverlening brengen wij u kosten in rekening. In de brief bij uw *overeenkomst* staan onze belangrijkste kosten genoemd. Dit zijn de variabele kosten voor transacties. In dit hoofdstuk geven wij een beschrijving van deze en andere variabele kosten.

Variabele directe kosten

2. Wat zijn de kosten voor aan- en verkooptransacties?

Bij een aan- of verkooptransactie betaalt u variabele directe kosten. Dit is een percentage over de totale waarde van een transactie. Deze percentages voor onderstaande *beleggingen* staan genoemd in de brief bij uw *overeenkomst*.

- de aan- en verkoop van aandelen, obligaties en gestructureerde producten;
- de aan- en verkooptransacties van stockdividenden, warrants, claims;
- de aan- en verkooptransacties van edelmetalen;

Na het bevestigen van een order ontvangt u een kosteninschatting via een notificatiebericht in Mijn Van Lanschot. Indien u geen toegang hebt tot Mijn Van Lanschot ontvangt u notificatie per e-mail. De daadwerkelijke kosten die u uiteindelijk moet betalen voor uw transactie ziet u op uw transactienota.

Meer informatie hierover kunt u nalezen in de [Handleiding Zelf Beleggen](#) onder "Uitleg Notificatiebericht kosteninzicht".

3. Hoe berekenen wij de waarde van een transactie?

- Bij een aan- en verkoop van obligaties berekenen wij de waarde van de transactie door het aantal eenheden te vermenigvuldigen met de coupure en de koers waartegen de transactie is uitgevoerd, inclusief de meegkochte en meeverkochte rente.
- Bij een aan- en verkoop van alle overige *beleggingen* berekenen wij de waarde door het aantal eenheden te vermenigvuldigen met de koers waartegen de transactie is uitgevoerd.
- Bij de variabele kosten van transacties hanteren wij geen minimumbedrag en ze zijn vrijgesteld van btw.

4. Wat zijn de variabele directe kosten bij emissies?

In de meeste gevallen betaalt u bij de introductie van een nieuwe belegging (een emissie) de reguliere variabele kosten. In sommige gevallen betaalt u aan de uitgevende instelling op de toegewezen stukken een bepaalde opslag op de uitgiftekoers. Deze opslag is een vergoeding voor de kosten die verband houden met de distributie van de belegging en de marketinginspanningen. Als een dergelijke opslag geldt, staat dat vermeld in het prospectus van de belegging en berekenen wij geen variabele kosten bij de emissie. U kunt bij uw beleggingsspecialist van de Professional Desk per emissie opvragen of een opslag moet worden betaald en hoe deze wordt berekend.

5. Waar kunt u zien hoeveel variabele directe kosten u aan ons moet betalen?

Op de transactiebevestiging die u na elke uitgevoerde transactie ontvangt, nemen wij de berekende kosten apart op. De variabele directe kosten zijn onderdeel van het netto bedrag.

Andere variabele directe kosten

6. Welke andere variabele directe kosten moet u ons nog meer betalen?

Naast de variabele kosten voor transacties moet u soms nog een aantal andere variabele directe kosten betalen.

- Belastinggerelateerde kosten
- Kosten voor buy-in of andere kosten bij onjuiste levering en afwikkeling
- Kosten voor het omrekenen van buitenlandse valuta naar euro (valutakosten).

Hierna geven wij u een verdere uitleg over deze aanvullende kosten.

7. Wat zijn belastinggerelateerde kosten?

Hieronder vindt u een overzicht van de meest voorkomende belastinggerelateerde kosten van een aantal landen. Belastinggerelateerde kosten zijn vrijgesteld van btw. Bij transacties in sommige buitenlandse beleggingen (schuin gedrukt) wordt transactiebelasting gerekend. Dit wordt ook wel Financial Transaction Tax (FTT) of Stamp duty genoemd.

Stamp duty

Stamp duty is een belasting die geheven wordt in Engeland, Ierland en Hong Kong. Hierop hebben wij geen invloed. De ingehouden stamp duty moet u aan ons betalen.

- Engeland: 0,5% over het gehele aankoopbedrag
- Ierland: 1,0% over het gehele aankoopbedrag

- Hong Kong: 0,1% over het gehele aan- of verkoopbedrag

Financiële transactiebelasting (FTT)

Financiële transactiebelasting geldt momenteel voor onderstaande landen.

Het kan zijn dat meer landen deze belasting invoeren. Uiteraard informeren wij u hierover en passen deze *voorwaarden* zo snel mogelijk (daarna) aan.

Frankrijk

Bij aankoop van beleggingen van Franse bedrijven met een hoofdkantoor in Frankrijk en een marktkapitalisatie van minimaal 1 miljard euro, betaalt u 0,3% over de aankoopwaarde.

Spanje

Bij aankoop van *beleggingen* op de Spaanse beurs van bedrijven met een marktkapitalisatie van minimaal 1 miljard euro, betaalt u 0,2% over de aankoopwaarde.

Italië

Bij aankopen op een *beurs* van aandelen of op aandelen lijkende *beleggingen* moet u 0,12% betalen over het gehele aankoopbedrag. Doet u een aankoop buiten een *beurs* om? Dan betaalt u kosten van 0,22% over het gehele aankoopbedrag. De *beleggingen* waar deze belasting over wordt geheven zijn onder meer:

- aandelen van ondernemingen die hun hoofdvestiging in Italië hebben en een marktwaarde van meer dan 500 miljoen euro (gemeten op 1 december in het voorgaande jaar) en
- andere op bovengenoemde aandelen lijkende *beleggingen*, zoals certificaten van aandelen, stemrecht-certificaten en converteerbare obligaties.

Voor derivaten moeten u en uw tegenpartij kosten betalen. Daarnaast wordt in het geval u een optie uitoefent, de verkrijging van de *beleggingen* ook belast voor 0,12% over het gehele verkrijgingsbedrag (aantal *beleggingen* x beurskoers).

Indirecte kosten

8. Zijn er indirecte kosten die we niet laten zien?

Als u een transactie doet is de koers die u betaalt, de koers die wij voor u op de markt hebben gerealiseerd. Echter, bij transacties kunnen op het moment van handel de bied- en laatkoers op de markt van elkaar verschillen. Er kan dan sprake zijn van transactiekosten. Of er sprake is van transactiekosten is afhankelijk van onder andere de markt, de verhouding tussen vraag en aanbod en de relatieve omvang van de transactie. Wij kunnen deze kosten daarom niet vooraf en niet achteraf laten zien.

Overig

9. Welke btw-regels gelden er voor beleggingsdiensten?

Over diensten die een bank levert in Nederland is in principe btw verschuldigd. Uitzondering hierop zijn de diensten die zijn vrijgesteld van btw, zoals bepaalde diensten met betrekking tot *beleggingen*, kredietverlening en betalingsverkeer.

Als in deze brochure achter een kostenpost staat dat het inclusief btw is, dan zijn de kosten in beginsel belast met 21% btw en de btw is dan bij de prijs inbegrepen. Nederlandse btw is in beginsel alleen verschuldigd als de dienst in Nederland plaatsvindt. In bepaalde gevallen is de dienst ook belast als deze binnen de EU wordt verricht aan een particulier. In geval van internationale dienstverlening moet voor de toepassing van de btw-wetgeving daarom nader worden beoordeeld waar de dienst plaatsvindt. Om te bepalen of een dienst volgens de btw-wetgeving in Nederland plaatsvindt (en de bank dus btw in rekening moet brengen), gelden de volgende hoofdregels.

Diensten business-to-business

Als de bank de dienst verleent aan een ondernemer met een btw-identificatienummer, dan is de plaats van dienst het land waar deze ondernemer is gevestigd. De btw-wetgeving van dat land is dan van toepassing. Stel, wij verlenen een btw-plichtige dienst aan een ondernemer in Engeland. Dan is de btw-wetgeving van Engeland van toepassing. Op de factuur staat dan 'reverse charge'. Dit betekent dat door de ondernemer in Engeland Engelse btw moet worden afgedragen.

Diensten business-to-consumer

Verleent een bank een dienst aan een particuliere klant of vennootschap die zich voor de btw niet als ondernemer kwalificeert (geen btw-identificatienummer)? Dan is de plaats van dienst het land waar de dienstverlener is gevestigd van toepassing. In dit geval vindt de dienst plaats in Nederland en brengen wij Nederlandse btw in rekening. Deze regel geldt alleen als de afnemer van de dienst in de Europese Unie woont of is gevestigd. Woont de afnemer niet in de Europese Unie? Dan is er geen Nederlandse btw verschuldigd.

Stel, wij verlenen een btw-plichtige dienst aan een particuliere klant die in Frankrijk woont. Dan is de plaats van dienst Nederland en wordt Nederlandse btw in rekening gebracht. Stel, wij verlenen een btw-plichtige dienst aan een particuliere klant die in Canada woont. Dan is de plaats van dienst Canada en wordt geen Nederlandse btw in rekening gebracht.

10. Wat gebeurt er als wij kosten aanpassen?

Wij mogen de kosten voor onze dienstverlening voor beleggingsadvies op elk moment aanpassen. Wij laten u dat minimaal 30 dagen voordat de aanpassing ingaat weten. Bent u het niet eens met een aanpassing? Dan kunt u de beleggingsrelatie met ons beëindigen door ons een ondertekende brief of een e-mail te sturen.

4. Overige voorwaarden

Inleiding

Soorten beleggers

1. Welke verschillende soorten beleggers kennen wij?
2. Bent u een professionele belegger?
3. Bent u een professionele belegger en er verandert iets in uw situatie?

Administratie

4. De administratie van uw beleggingen
5. Bewaart een derde uw beleggingen?

Geven en uitvoeren van opdrachten

6. Hoe geeft u ons een opdracht?
7. Geeft u ons een opdracht op een manier die wij niet hebben afgesproken met u?
8. Welk type orders kunt u opgeven?
9. Hoe voeren wij uw opdrachten uit?
10. Hoe verwerken wij uw opdrachten?
11. Welke informatie over uw beleggingen krijgt u van ons?

Overige informatie

12. Wie is er verantwoordelijk?
 13. Kosten voor 'buy-in' of andere kosten bij onjuiste levering en afwikkeling
 14. Wat houdt ons pandrecht in?
 15. Informatie over beurskoersen
 16. Wat moet u doen als u belegt in Amerikaanse beleggingen?
 17. Wat moet u doen als u een 'US-person' bent en belegt in niet-Amerikaanse beleggingsfondsen?
-

Inleiding

In dit hoofdstuk leest u welke afspraken wij nog meer met elkaar maken. Deze gaan onder meer over het soort belegger dat u bent en wat u moet doen als er iets verandert in uw persoonlijke situatie. Verder kunt u lezen hoe wij uw *beleggingen* administreren en bewaren. Ook spreken wij af hoe wij contact hebben met elkaar en hoe u orders aan ons door kunt geven.

Soorten beleggers

1. Welke verschillende soorten beleggers kennen wij?

In de *wet* staan verschillende soorten beleggers genoemd. Per soort is voorgeschreven welk niveau van bescherming de belegger moet krijgen. Deze bescherming houdt niet in dat de belegger wordt beschermd tegen koersverlies. De *wet* gaat vooral over de hoeveelheid en inhoud van de informatie die wij moeten geven aan de belegger. De Professional Desk verleent alleen beleggingsadvies aan professionele beleggers per se.

2. Bent u een professionele belegger?

Wij vragen u om informatie om te beoordelen of de dienstverlening voor beleggingsadvies voor u passend is en om u goed beleggingsadvies te geven. Zo vragen wij wat uw financiële positie is en wat u met uw *beleggingen* wilt bereiken (uw doelstelling). Het is uw verantwoordelijkheid om ons de juiste informatie te geven. Wij hoeven niet te controleren of de informatie die u ons geeft klopt. Geeft u ons niet alle informatie die wij nodig hebben, of is de informatie die u ons geeft niet juist? Dan kan het zijn dat wij u geen beleggingsadvies kunnen geven of u zelfs verkeerd advies geven. Wij mogen aannemen dat u over voldoende kennis en ervaring beschikt om de relevante beleggingsrisico's te begrijpen. Soms gaan wij er van uit dat u in staat bent om alle gerelateerde beleggingsrisico's die in overeenstemming zijn met uw beleggingsdoelstellingen financieel kunt dragen. Daarnaast verstrekken wij u mogelijk minder informatie over de aard en de risico's verbonden aan bepaalde *beleggingen* die wij u adviseren.

3. Wat moet u doen als uw persoonlijke situatie verandert?

Verandert er iets in uw financiële of persoonlijke situatie? Dan moet u dit meteen doorgeven aan uw beleggingsspecialist. Elke vijf jaar vragen wij u of er wijzigingen zijn geweest in uw persoonlijke situatie. Wij verwachten dat u ons de gevraagde informatie verstrekt om de geschiktheid van de dienstverlening opnieuw te kunnen beoordelen, anders kunnen wij onze dienstverlening aan u niet continueren.

Administratie

4. De administratie van uw beleggingen

Wanneer u een *overeenkomst* met ons sluit, geeft u ons de opdracht om:

- uw *beleggingen* op uw rekening bij een derde te laten administreren
- transacties af te wikkelen zoals vastgelegd in de bijlage 'Settlement instructies voor uw depotbank' bij uw *overeenkomst*.

Er zijn verschillende administratieve beheerhandelingen (wij noemen dit 'corporate actions') die met uw *beleggingen* te maken hebben. Deze verrichten wij niet voor u maar de partij waar u uw *beleggingen* bewaart.

5. Bewaart een derde uw beleggingen?

Bij bewaring van uw *beleggingen* door een derde worden die *beleggingen* bewaard in een algemeen effectendepot op de naam van deze derde of op naam van de bewaarnemer van die derde. Deze derde doet ook de administratie van uw *beleggingen*.

Geven en uitvoeren van opdrachten

6. Hoe geeft u ons een opdracht?

We verwerken uw opdrachten die te maken hebben met uw *beleggingen* alleen als u ze op één van de volgende manieren aan ons doorgeeft.

- Telefonisch
- E-mail

Voor het doorgeven van opdrachten per e-mail geldt dat u de risico's die verbonden zijn aan het doorgeven van opdrachten op deze manier voor uw rekening neemt. U kunt hierbij denken aan het risico dat wij uw orders niet tijdig opmerken, waardoor u mogelijk een gunstig aan- of verkoopmoment mist.

7. Geeft u ons een opdracht op een manier die wij niet hebben afgesproken met u?

Dan voeren wij de opdracht niet uit. Het kan ook zijn dat de opdracht om een andere reden niet acceptabel is, bijvoorbeeld omdat ze onvolledig is. Ook in dat geval voeren wij uw opdracht niet uit. Wij nemen in deze gevallen contact met u op.

8. Welk type orders kunt u opgeven?

U kunt op drie manieren orders aan ons doorgeven. Wij leggen hieronder de drie meest gebruikelijke ordertypen uit. Deze ordertypen zijn overigens niet voor alle *beleggingen* mogelijk. Wilt u informatie over andere ordertypen neemt u dan contact op met uw beleggingsspecialist van de Professional Desk.

Bestens-orders

Als u een bestens-order opgeeft, dan geeft u aan dat de order tegen de eerstvolgende koers tot en met volledige uitvoering uitgevoerd moet worden.

Limietorders

Als u een limietorder opgeeft, dan geeft u aan welke koers u minimaal wilt ontvangen bij verkoop of maximaal wilt betalen bij aankoop. Als u een limiet meegeeft aan uw order, dan kan het zijn dat wij uw opdracht niet direct uitvoeren. Zo'n opdracht blijft geldig tot het moment dat wij deze kunnen uitvoeren. Als de opdracht na een bepaalde periode nog niet is uitgevoerd, dan vervalt deze. Die periode bepaalt de bank. Toekenning van dividend of claimrechten kan ervoor zorgen dat de koers van het financiële instrument wijzigt. Houdt u daarmee bij het opgeven van uw limiet geen rekening? Dan kunt u contact met ons opnemen om de limiet die u hebt opgegeven daarvoor aan te passen. In sommige gevallen nemen wij daarover contact met u op. U kunt natuurlijk ook besluiten om uw opdracht in te trekken. U kunt limietorders opgeven voor de beursdag waarop u de order opgeeft.

Ook kunt u een limietorder opgeven voor een langere termijn (doorlopende order). Als u een dagorder opgeeft, geldt de order alleen voor die dag. Tenzij we iets anders met u hebben afgesproken.

Stop loss orders

Als u een 'stop loss' order opgeeft, dan geeft u aan bij welke prijs uw order moet ingaan en niet eerder. Bij een verkooporder geeft u een 'trigger' limiet op die lager ligt dan de huidige koers. Op het moment dat de koers van het aandeel daalt tot de door u opgegeven 'trigger' wordt de order een bestens-order. Als het een aankooporder betreft geeft u een 'trigger' limiet op die hoger ligt dan de huidige koers. Pas vanaf het moment dat de koers van het aandeel stijgt tot de door u opgegeven 'trigger' handelt u en wordt de order een bestens-order.

9. Hoe voeren wij uw opdrachten uit?

Wij willen voor onze klanten het best mogelijke resultaat bereiken als zij opdracht geven voor het aan- of verkopen van een bepaalde belegging. Hiervoor hebben wij een beleid opgesteld. Wij noemen dit het Order-uitvoeringsbeleid. U kunt dit beleid lezen in hoofdstuk 6 van deze *voorwaarden*. Als wij opdrachten voor u inleggen ter afwikkelingen bij een derde, zijn de kosten en de risico's voor u. Behalve als we met u hebben afgesproken dat dat niet zo is. Vinden we uw opdracht niet duidelijk genoeg? Dan vragen we om meer informatie. We mogen intussen wachten met het uitvoeren van uw opdracht, totdat we de gevraagde informatie hebben gekregen. Wij zijn niet aansprakelijk voor schade die hierdoor kan ontstaan.

Wij mogen uw opdracht combineren met de opdrachten van andere klanten. Wij doen dit alleen als het niet nadelig is voor u, maar dit kunnen we niet garanderen. Het kan zijn dat een gecombineerde opdracht maar voor een deel wordt uitgevoerd. In dat geval verdelen we het resultaat over de verschillende klanten. U krijgt dan het percentage van dat deel van de opdracht dat we wel hebben uitgevoerd, tegen de gemiddelde koers.

Wij houden bij welke opdrachten u ons hebt gegeven. Dat doen we schriftelijk, digitaal of allebei. Op het moment dat u ons een opdracht geeft, moet u ervoor zorgen dat u voldoende bestedingsruimte hebt op uw rekening bij een derde om de opdracht te kunnen uitvoeren. Als uw bestedingsruimte te klein is, voeren zij uw opdracht niet uit, maar wij wel. We zijn niet verantwoordelijk voor schade die hierdoor ontstaat, alleen als we zelf een grote fout maken of als we de schade met opzet hebben veroorzaakt. Merken of vermoeden wij dat u bij het geven van uw opdracht gebruik hebt gemaakt van voorkennis? Of vermoeden wij dat u op een andere manier handelt in strijd met de regelgeving voor marktmisbruik? Dan zijn wij verplicht dit door te geven aan de Autoriteit Financiële Markten. Wij zijn niet verantwoordelijk voor schade die hierdoor kan ontstaan. Wij stellen u van dergelijke meldingen niet op de hoogte.

10. Hoe verwerken wij uw opdrachten?

Uw *beleggingen* staan geadministreerd op uw effectenrekening bij een derde. Door het uitvoeren van uw opdracht om *beleggingen* te kopen of verkopen, worden *beleggingen* van uw rekening aldaar bij- of afgeschreven. Conform de reguliere settlementprocedures zal het moment dat zij *beleggingen* bij- of afschrijven samen moeten vallen met het moment dat we het geld van of op uw rekening overschrijven voor het bedrag waarop u recht hebt of dat u moet betalen. Dat bedrag staat op uw transactiebevestiging. Wij hebben geen inzicht in uw effectenrekening en weten daarom niet of u voldoende bestedingsruimte hebt danwel of het juiste aantal *beleggingen* zich bevindt op uw effectenrekening. U geeft ons toestemming om alle kosten die u moet betalen af te boeken als onderdeel van het netto bedrag dat u moet betalen voor de koop of verkoop van *beleggingen*.

U zorgt ervoor dat er altijd genoeg geld op uw rekening bij een derde staat om uw opdrachten te kunnen uitvoeren of om andere werkzaamheden uit te voeren die horen bij uw *beleggingen*.

11. Welke informatie over uw uitgevoerde opdracht krijgt u van ons?

Van iedere opdracht die voor u is uitgevoerd, ontvangt u een transactiebevestiging per e-mail. Behalve als we iets anders met u hebben afgesproken. U krijgt deze transactiebevestiging zo snel mogelijk nadat de opdracht is uitgevoerd. Hierop staan de belangrijkste gegevens van de transactie, waaronder de variabele kosten die zijn verwerkt in het netto bedrag. U moet iedere transactiebevestiging en ieder ander bericht dat u van ons krijgt over uw *beleggingen* meteen controleren op juistheid. Als het om een transactiebevestiging gaat, controleert u in ieder geval het volgende.

- Hebt u de opdracht inderdaad aan ons gegeven?
- Hebben we de opdracht uitgevoerd zoals u hem aan ons gegeven hebt?

Denkt u dat er iets niet klopt? Dan moet u ons dit meteen laten weten. Wij kunnen u vragen om een schriftelijke bevestiging hiervan. Indien wij binnen 24 uur geen tegenbericht hebben ontvangen, nemen wij aan dat u met bovenstaande akkoord gaat. Daarna gaan we ervan uit dat u het eens bent met onze transactiebevestiging.

Overige informatie

12. Wie is er verantwoordelijk?

De werkzaamheden die wij verrichten in verband met de beleggingsdiensten die wij aan u verlenen, zijn voor uw risico en komen voor uw rekening. Dat geldt niet als we iets anders met u hebben afgesproken. Wij zijn verplicht ons best te doen om aan alle verplichtingen te voldoen die staan beschreven in deze *voorwaarden* en de overeenkomsten die daarmee te maken hebben. Wij zijn niet aansprakelijk voor schade die u lijdt doordat u belegt, zoals waardedaling van uw *beleggingen* of winst die u misloopt. Behalve als vast komt te staan dat wij de schade met opzet hebben veroorzaakt of als u schade hebt door een fout waarvoor wij verantwoordelijk zijn (toerekenbare tekortkoming). Is er een andere partij aan wie wij schade moeten vergoeden die zij geleden

heeft als gevolg van beleggingsdiensten die we aan u hebben verleend? Dan moet u ons die schade betalen. Dat geldt bijvoorbeeld als wij kosten moeten maken omdat de bank waar u uw *beleggingen* bewaart onjuiste settlementinstructies inlegt of als er om een andere reden geen juiste levering en afwikkeling ('settlement') van uw transactie kan plaatsvinden. Bij punt 13. van dit hoofdstuk leggen wij dit verder aan u uit.

Soms kunnen we uw opdracht niet meteen uitvoeren, bijvoorbeeld als het ordersysteem het niet doet of als er een andere technische storing is. Wij zijn dan niet aansprakelijk voor schade die daardoor ontstaat, behalve als wij de schade met opzet hebben veroorzaakt of als de schade ontstaat door een grote fout van ons.

13. Kosten voor 'buy-in' of andere kosten bij onjuiste levering en afwikkeling

Kosten die het gevolg zijn van een 'failed settlement' of 'buy-in' veroorzaakt door u of uw depotbank zullen wij afzonderlijk aan u doorbereken. Kosten van 'failed settlement' of 'buy-in' ontstaan bijvoorbeeld door het niet tijdig afwickelen ('settle') van een transactie. Hierna geven wij u een voorbeeld om dit uit te leggen.

Stel u verkoopt via ons bijvoorbeeld 1.000 aandelen Unilever. Vervolgens geeft u uw depotbank opdracht deze verkochte aandelen Unilever aan ons te leveren zodat wij deze weer kunnen doorleveren naar de koper van uw aandelen Unilever (bijvoorbeeld de *beurs*). Wanneer uw depotbank op de overeengekomen settlementdatum niet tot levering overgaat en wanneer 5 dagen na deze datum nog steeds geen levering heeft plaatsgevonden, dan zal een buy-in procedure gestart worden. Deze procedure zal door een clearinghuis, het instituut verantwoordelijk voor marktsettlements, gestart worden. Dit clearinghuis koopt de aandelen Unilever via de *beurs* aan en zorgt vervolgens voor dat de levering aan de koper wel kan doorgaan. Kosten die voortvloeien uit deze transactie, bijvoorbeeld omdat het clearinghuis de 1.000 aandelen Unilever tegen een hogere koers moest kopen, worden aan ons doorbelast. Deze buy-in kosten zullen wij vervolgens separaat aan u doorberekenen.

14. Wat houdt ons pandrecht in?

U geeft hierbij een volmacht aan ons om alle handelingen uit te voeren die nodig of wenselijk zijn om het pandrecht te vestigen. Deze volmacht geeft u zonder voorwaarden en kunt u niet intrekken. Daarnaast verleent u uw medewerking om het pandrecht te vestigen als wij die medewerking van u nodig hebben en u daarom vragen. De *beleggingen* in uw portefeuille zijn geen voorwerp van een effectenfinancieringstransactie.

15. Informatie over beurskoersen

Wij kunnen u informatie geven over beurskoersen, maar zijn niet verplicht om dat te doen. Krijgt u van ons informatie over beurskoersen en lijdt u of iemand anders daardoor schade? Dan zijn wij niet verantwoordelijk voor deze schade.

16. Wat moet u doen als u belegt in Amerikaanse beleggingen?

U moet controleren of de derde waar u uw *beleggingen* bewaart een overeenkomst heeft gesloten met de Amerikaanse belastingdienst op basis waarvan zij een verlaagd belastingtarief in mogen houden op uitkeringen (dividenden en rentecoupons) over Amerikaanse *beleggingen*.

17. Wat moet u doen als u een 'US-person' bent en belegt in niet-Amerikaanse beleggingsfondsen?

Iedere 'US-person' is altijd verplicht om aangifte te doen in de Verenigde Staten over zijn totale wereld inkomen. Uw persoonlijke situatie is bepalend voor belastingdruk op niet-Amerikaanse beleggingsfondsen. Wellicht kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Als dit niet het geval is, kan de heffing hoger zijn dan bij reguliere Amerikaanse beleggingsfondsen. Het doen van een aangifte en de gevolgen van een eventueel eventuele hogere belastingdruk is uw eigen verantwoordelijkheid. Wij adviseren u altijd advies in te winnen bij een fiscaal adviseur.

5. Kenmerken en risico's van beleggen en verschillende beleggingen

Inleiding

Algemeen

1. Wat zijn de algemene risico's van beleggen?

Kenmerken en risico's van geldmarkt(instrumenten)

2. Wat zijn kenmerken van geldmarkt?
3. Wat zijn risico's van geldmarkt?
4. Hoe kunt u beleggen in geldmarkt?

Kenmerken en risico's van obligaties

5. Wat zijn kenmerken van obligaties?
6. Wat zijn risico's van obligaties?
7. Hoe kunt u beleggen in obligaties?
8. Waarom is de kredietstatus (rating) belangrijk?
9. Complexe en niet-complexe obligaties

Kenmerken en risico's van aandelen

10. Wat zijn kenmerken van aandelen?
11. Wat zijn risico's van aandelen?
12. Hoe kunt u beleggen in aandelen?
13. Complexe en niet-complexe aandelen

Overig

14. Zijn er nog andere soorten beleggingen?
-

Inleiding

Bij het kiezen van *beleggingen* moet u een goede afweging maken welke *beleggingen* het beste bij u passen. Aan alle vormen van beleggen zijn in meer of mindere mate risico's verbonden. U moet alleen in risicovolle *beleggingen* beleggen, als u het (eventuele) verlies kunt en wilt dragen en u zich echt goed bewust bent van de risico's. Als u een belegging niet goed begrijpt, moet u deze niet kopen. U vindt hier een beschrijving van de algemene risico's van beleggen. Verder vindt u uitleg over de belangrijkste kenmerken en risico's van bepaalde soorten niet-complexe *beleggingen*. Het is belangrijk dat u deze leest en begrijpt voordat u hierin gaat beleggen. Daarnaast moet u ook altijd de specifieke informatie lezen en begrijpen van de belegging waarin u wilt beleggen, zoals het prospectus, de Essentiële Beleggersinformatie (*EBi*), het Essentiële-informatiedocument (*Eid*) en de brochure. Tot slot wijzen wij u erop dat er naast de in dit hoofdstuk beschreven *beleggingen* nog veel meer soorten *beleggingen* zijn, waaronder verschillende complexe *beleggingen*. Voor complexe *beleggingen* hebben we een aparte Complexe BeleggingenWijzer.

Algemeen

1. Wat zijn de algemene risico's van beleggen?

Aan alle vormen van beleggen zijn risico's verbonden. Hieronder leest u wat de algemene risico's van beleggen zijn.

Koersrisico

Koersrisico is het risico dat een belegging minder waard wordt. Dit risico is afhankelijk van veel omstandigheden en verschilt per belegging. De volgende zaken hebben invloed op dit risico.

- De resultaten van de belegging (onderliggende waarde of onderneming) zelf
- Vraag naar en aanbod van de belegging
- Het sentiment van de markt (dus is men positief of negatief)
- Macro-economische factoren

Over het algemeen geldt dat hoe beter u uw *beleggingen* spreidt, hoe minder afhankelijk u bent van het koersrisico van een specifieke belegging.

Debiteuren- of kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de onderneming of overheid waarin u belegt niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen of zelfs failliet gaat. Dit betekent bijvoorbeeld dat de debiteur of uitgevende instelling van uw obligatie de rente niet kan betalen of het geld aan het eind van de looptijd niet kan terugbetalen. Voor aandelen kan dit betekenen dat er geen dividend kan worden betaald of dat uw aandelen niets meer waard zijn. Het kredietrisico is kleiner als de uitgevende onderneming financieel gezond is.

Verwant aan het kredietrisico is de kredietwaardigheid van de uitgevende instelling. Wordt de kredietwaardigheid slechter? Dan heeft dit meestal een negatieve invloed op de koers van een obligatie van die uitgevende instelling. Een verbetering van de kredietwaardigheid leidt meestal tot een koersstijging.

Valutarisico

Is een belegging in een andere valuta uitgegeven? Dat wil zeggen in een andere muntsoort dan de euro? Dan loopt u een valutarisico. De andere valuta kan meer of minder waard worden ten opzichte van de euro. Als uw belegging in een andere valuta dan de euro is genoteerd en de koers van die andere valuta daalt in vergelijking met de euro, dan heeft dit een negatieve invloed op de waarde van uw belegging in die andere valuta.

Ook kan er valutarisico bestaan voor landen in de eurozone. Dit risico zit vaak verborgen in de koers van een aandeel. Dit is afhankelijk van:

- hoeveel activiteiten de onderneming die het aandeel heeft uitgegeven, heeft in landen buiten de eurozone of
- hoeveel resultaten die onderneming haalt in landen buiten de eurozone. Het kan zijn dat de onderneming dit risico zelf afdekt.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat *beleggingen* minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene economische situatie. Een verslechtering van de economische groei kan bijvoorbeeld een negatief effect hebben op de waarde van een onderneming. Het gevolg kan zijn dat de aandelen van een onderneming minder waard worden. Is de stemming op de markt positief? Dan kunnen de koersen van uw *beleggingen* stijgen. Negatieve stemmingen kunnen de koersen laten dalen. De beweeglijkheid van de effectenbeurzen als gevolg van wisselende stemmingen op de markt noemen we ook wel de volatiliteit van de markt.

Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van *beleggingen* daalt als de rente op de kapitaalmarkt stijgt. Rente is de prijs voor het lenen van geld. Een stijgende rente kan tot minder consumptie leiden en hogere rentelasten bij een onderneming. Dit kan de winst van de onderneming onder druk zetten. Een renteverhoging kan daarom een negatieve invloed hebben op de waarde van aandelen en obligaties.

Overige algemene risico's van beleggen

Er kunnen ook andere risico's zijn voor uw *beleggingen*.

- **Liquiditeitsrisico.** Het risico dat *beleggingen* niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs of daarbuiten, omdat er geen of weinig vraag naar is. De *beleggingen* zijn dan niet 'liquide'. Hierdoor kunt u uw *beleggingen* (tijdelijk) niet verkopen. U kunt dus niet vrij over uw inleg beschikken of u krijgt een slechtere prijs voor uw *beleggingen* als u deze verkoopt.
- **Politieke risico's.** Het risico dat bepaalde maatregelen van de overheid negatief zijn voor u als belegger.
- **Inflatierisico.** Het risico dat de koopkracht van de euro afneemt. Dit betekent dat u voor 1 euro minder kunt kopen.
- **Herbeleggingsrisico.** Het risico dat u niet in een vergelijkbaar product kunt beleggen wanneer uw belegging afloopt en u het geld dat u terugkrijgt weer wilt beleggen.
- **Onvoorziene situaties.** Hierbij kunt u denken aan een ingrijpende verandering in de wetgeving. Maar ook aan een terroristische aanslag. Deze onvoorziene situaties hebben bijna altijd grote invloed op het rendement van uw *beleggingen*.

Kenmerken en risico's van geldmarkt(instrumenten)

2. Wat zijn kenmerken van geldmarkt?

Bij Van Lanschot definiëren wij geldmarkt als een aparte vermogenscategorie. De vermogenscategorie wordt binnen de beleggingsportefeuille gebruikt om het risico van uw portefeuille te beperken en/of voor de tijdelijke stalling van liquiditeiten.

Wat valt bij Van Lanschot onder geldmarkt?

Onder geldmarkt valt liquiditeiten, geldmarktfondsen en spaardeposito's. Geldmarktfondsen beleggen in het algemeen in kortlopende, zeer liquide leningen aan financiële instellingen en/of (semi) overheidsinstellingen, die snel en tegen lage kosten zijn om te zetten in geld. Deze fondsen kunnen in diverse valuta luiden. De maximale looptijd bij liquiditeiten bedraagt twee jaar, waarbij vaak de portefeuille van een dergelijk geldmarktfonds aanzienlijk korter is.

3. Wat zijn risico's van geldmarkt?

De risico's van een belegging in geldmarkt zijn in het algemeen beperkter dan voor andere beleggingscategorieën.

Renterisico/inflatierisico

Bij *beleggingen* in geldmarkt ontvangt u een rentevergoeding die gekoppeld is aan de geldmarktrente (kortlopende rente). Deze geldmarktrente kan aanzienlijk onder de inflatie liggen waardoor uw koopkracht wordt uitgehold.

Debiteurenrisico

Bij geldmarktbeleggingen loopt u ook debiteurenrisico. Zo krijgt u bij het stallen van liquiditeiten op een beleggings- of spaarrekening een vordering op de desbetreffende financiële instelling. U loopt hiermee het risico dat u bij faillissement van deze instelling uw gestalde *vermogen* in liquiditeiten deels of geheel kunt verliezen. Het depositogarantiestelsel kan dit laatstgenoemde risico mogelijk deels of geheel wegnemen.

Valutarisico

Bij het aanhouden van geldmarktfondsen, spaarrekening of liquiditeiten in andere valuta loopt u wisselkoersrisico. Dit kan het rendement en de waarde van uw *vermogen* zowel positief als negatief beïnvloeden.

4. Hoe kunt u beleggen in geldmarkt?

U kunt op diverse manieren beleggen in geldmarkt. Welke vorm het meest passend is voor u, is afhankelijk van uw specifieke beleggingswensen. Hieronder vindt u een aantal van de mogelijkheden:

- Aanhouden van saldo op een beleggingsrekening
- *Beleggingen* via actief of passief beheerde beleggingsfondsen

Kenmerken en risico's van obligaties

5. Wat zijn kenmerken van obligaties?

Een obligatie (O) is een verhandelbaar schuldbewijs uitgegeven door een overheid of onderneming. Deze noemen we ook wel de uitgevende instelling of debiteur. De uitgevende instelling leent in feite geld van de belegger. Obligaties worden verhandeld op de kapitaalmarkt. Beleggers kunnen obligaties op de kapitaalmarkt kopen en weer doorverkopen. Een niet-complexe obligatie heeft een vaste looptijd en een vaste rentebetaling (de coupon). De uitgevende instelling betaalt (meestal eens per jaar) de rente uit aan de houder van de obligatie. De rente wordt uitgedrukt in een percentage van de hoofdsom. Als de uitgevende instelling daartoe in staat is, wordt de hoofdsom aan het einde van de looptijd terugbetaald.

Aanvullende voorwaarden

Bij een obligatielening kan de uitgevende instelling bepaalde aanvullende condities of rechten afspreken.

Voorbeelden hiervan zijn de mogelijkheid tot vervroegde aflossing, caps en floors.

- **Vervroegde aflossing.** Bij de mogelijkheid tot vervroegde aflossing kan de uitgevende instelling na een bepaalde datum de lening vervroegd aflossen. Hierbij wordt vaak een 5-jaarsperiode genomen waarin aflossing niet mogelijk is. Daarna kan aflossing mogelijk per kwartaal of per jaar plaatsvinden. De uitgevende instelling zal in de praktijk tot aflossing overgaan, bij goedkopere herfinancieringsmogelijkheden.
- **Caps en floors.** Andere voorkomende optiewaarden zijn caps en floors. Dit zijn vooraf afgesproken renteplafonds en -bodems. Bij een lening met een variabele rente kan vooraf bepaald worden wat de maximale couponcap en de minimale couponfloor is.

Rendement op een obligatielening

Bij het tot stand komen van het totale rendement op een obligatielening spelen de volgende componenten een rol.

- **Het couponrendement.** De rentevergoeding op een obligatie uitgedrukt in de koers van de obligatie.
- **Het aflossingsrendement.** Het verschil tussen de aankoop- en de aflossingskoers. De laatste is doorgaans 100% (nominale waarde ofwel 'pari'). Als de lening boven de 100% (boven pari) is aangekocht, betekent dit een aflossingsverlies. Bij aankoop onder de 100% (beneden pari) ontstaat er een aflossingswinst.

Deze twee componenten vormen gezamenlijk het effectieve rendement, de yield. Hiermee wordt het rendement bedoeld dat de belegger behaalt als de obligatie wordt aangehouden tot het moment van aflossing. Wordt de obligatielening tussentijds verkocht? Dan kan het werkelijk behaalde rendement afwijken van het effectieve rendement bij aflossing.

6. Wat zijn risico's van obligaties?

Hieronder volgt een overzicht van de risico's die de koers of het uiteindelijke rendement van een obligatie kunnen beïnvloeden. De mate waarin deze risico's gelden voor uw belegging hangt af van de kenmerken van de obligatie.

Renterisico

Renterisico is het risico van veranderingen van de rente op de kapitaalmarkt. Rente is de prijs voor het lenen van geld. Verandert de rente in de markt? Dan kan dit gevolgen hebben voor de koersen van obligaties. Daarom is het renterisico ook een koersrisico.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Daalt de rente op de kapitaalmarkt? Dan zullen de koersen van obligaties meestal stijgen. Als u tijdens de looptijd van de obligatie een vaste couponrente krijgt, hebt u geen nadeel van een rentedaling.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Stijgt de rente op de kapitaalmarkt? Dan zullen de koersen van obligaties meestal dalen. Hoe langer de obligatie nog loopt, hoe groter de daling van de koersen is bij obligaties met een vaste couponrente. U kunt dan namelijk geen gebruikmaken van de stijging van de rente. U hebt met uw obligatie recht op een vaste maar minder aantrekkelijke rente.

Het renterisico bij obligaties kan ook een herbeleggingsrisico zijn. Herbeleggingsrisico is het risico dat u met het geld dat u terugkrijgt van uw aflopende belegging, niet kunt beleggen in een vergelijkbare belegging tegen hetzelfde rendement.

Duration

Een stijgende marktrente heeft als negatief effect dat de koers van de obligatie daalt. De mate waarin, hangt voornamelijk af van de looptijd van de obligatie. Duration of 'gewogen gemiddelde looptijd' van een obligatie is een maatstaf voor de rentegevoeligheid.

Voorbeelden

Een normale 10-jaarsobligatie heeft een duration van circa negen. Dit betekent dat de koers van een 10-jaarsobligatie naar schatting 9% daalt als de geldende marktrente met 1% stijgt. Een eeuwigdurende, ofwel perpetuele, obligatie daalt naar schatting 17% als de marktrente met 1% stijgt. Daardoor laten eeuwigdurende obligaties grotere koersschommelingen zien dan gewone 10-jaarsobligaties.

Debiteurenrisico/kredietrisico

Het kredietrisico wil zeggen dat de kans bestaat dat de uitgevende onderneming of instantie in de problemen raakt en uw lening en rente niet kan (terug)betalen. Het kredietrisico is kleiner als de uitgevende onderneming of instantie financieel gezond is.

- **Gevolgen van een positieve ontwikkeling.** Verkeert een onderneming in goede financiële gezondheid? Dan is de kans groot dat de uitgevende onderneming uw obligatie en rente kan (terug)betalen.
- **Gevolgen van een negatieve ontwikkeling.** Verkeert een onderneming in slechte financiële gezondheid? Dan is de kans aanwezig dat de uitgevende onderneming uw obligatie en rente niet kan (terug)betalen.

Ratingrisico

Verwant aan het kredietrisico is het ratingrisico, waarbij de kredietstatus (de rating) van de uitgevende instelling belangrijk is. Hierover kunt u meer lezen bij 'Waarom is de kredietstatus (rating) belangrijk?'

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Als een van de vooraanstaande ratingbureaus (Moody's, Fitch of Standard & Poor's) de rating van een lening verhoogt, betekent dit dat zij verwachten dat de kans op een kredietrisico kleiner wordt. Als gevolg daarvan zal de markt voor deze lening een lagere rente vragen, waardoor de koers van de betreffende obligatie kan stijgen.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Als de rating van een lening wordt verlaagd, betekent dit dat zij verwachten dat de kans op een kredietrisico groter wordt. Als gevolg daarvan zal de markt voor deze lening een hogere rente vragen, waardoor de koers van de betreffende obligatie kan dalen.

Bail-in seniorbankobligaties

Op Europese Banken is de Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) van toepassing. Een belangrijk onderdeel van de BRRD is het zogenaamde bail-inprincipe. Dit bail-inprincipe betekent dat als de financiële gezondheid van een bank verslechtert of als de toezichthouder hierom verzoekt, kapitaalverschaffers gevraagd kunnen worden een financiële bijdrage te leveren om de positie van de bank te verbeteren en/of om de impact van het falen tot een minimum te beperken. Deze bijdrage vindt plaats door afschrijving van de hoofdsom of omzetting naar aandelen en wordt niet alleen van aandeelhouders verlangd, maar ook van seniorobligatiehouders. Dit betekent een nieuwe situatie. Voorheen liep deze belegger alleen het risico een deel van zijn inleg kwijt te raken in geval van faillissement van een bank. Nu kan hij al in een eerder stadium te maken krijgen met een verlies. Wel blijft de oorspronkelijke waterval van kracht. Dit betekent dat verschaffers van aandelenkapitaal en (additional) Tier 1-en Tier 2-vermogen de eerste verliezen dragen.

Couponrisico

Een normale obligatie heeft een vaste rente, ofwel coupon, gedurende de gehele looptijd. Daarnaast kan een obligatie ook een variabele coupon hebben. Deze wordt op van te voren vastgestelde herzieningsmomenten aangepast. Met deze obligaties hebt u een nauwe aansluiting bij de actuele markttrente.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Indien de waarde waaraan de variabele coupon is gelinkt stijgt, zal de variabele coupon meestijgen. De coupon die u kunt ontvangen zal dus hoger zijn. We gaan daarbij uit van een situatie zonder caps en floors.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Indien de waarde waaraan de variabele coupon is gelinkt daalt, zal de variabele coupon meedalen. De coupon die u kunt ontvangen zal dus lager zijn. We gaan daarbij uit van een situatie zonder caps en floors.

Liquiditeitsrisico

De stelregel is: hoe complexer een obligatie, des te minder liquide deze is. De professionele markt vindt hele complexe obligaties moeilijk te waarderen. Particuliere beleggers bepalen dan ook grotendeels de vraag en het aanbod. Zij vertonen een veel grilliger handelsgedrag dan professionele beleggers. In extreme markt-omstandigheden kan het voorkomen dat er (tijdelijk) zelfs geen handel mogelijk is. De kans op een mindere verhandelbaarheid omschrijven wij als het liquiditeitsrisico. Het liquiditeitsrisico is ook afhankelijk van de omvang van een obligatielening en doet zich eerder voor bij relatief kleine leningen.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Bij een verbetering van vraag en aanbod kan het zijn dat u uw *beleggingen* gemakkelijker kunt verkopen of aankopen tegen een gunstigere prijs.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Bij een verslechtering van vraag en aanbod kan het zijn dat u uw *beleggingen* moeilijker, en wellicht ook (tijdelijk) niet, kunt verkopen of aankopen. Ook is de kans groter dat de prijs waartegen u aankoopt of verkoopt ongunstiger zal zijn. In geval van een verkoop kan dit dus betekenen dat het langer duurt voordat u uw inleg terug hebt.

Overige risico's

De aanschaf van obligaties met eigen middelen brengt geen *hefboomwerking* met zich mee. Wel loopt u het risico dat uw hele belegging verloren gaat.

7. Hoe kunt u beleggen in obligaties?

U kunt op diverse manieren beleggen. Welke vorm het meest passend is voor u, is afhankelijk van uw specifieke beleggingswensen. Hieronder vindt u een aantal van deze mogelijkheden.

1. Rechtstreeks aan- en verkopen van individuele obligaties
2. Obligatiebeleggingen via beleggingsfondsen
3. Obligatiebeleggingen via indextrackers

8. Waarom is de kredietstatus (rating) belangrijk?

Bij debiteuren- en kredietrisico spreekt men vaak over rating. Dit is een inschatting van de kredietwaardigheid van een debiteur door een kredietbeoordelaar en geeft een inschatting van de financiële gezondheid van een onderneming. Hoe hoger de rating, des te lager het kredietrisico en dus de te betalen rente. De koers van een lopende obligatie wordt mede beïnvloed door (verwachte) wijzigingen in de rating. Bij een (verwachte) neerwaartse bijstelling van de kredietwaardigheid gaat de koers dalen. Verder is het van belang in welke sector een onderneming actief is. Een A-rating van een bank kan een heel andere rentevergoeding hebben dan een voedingsbedrijf met dezelfde rating. De inschatting hoeft niet overeen te stemmen met onze visie of die van andere instanties. Daarnaast is een rating een momentopname, die geen garanties geeft voor het rendement en de koersontwikkeling.

Obligaties die worden uitgegeven door debiteuren van wie de kwaliteit door de ratingbureaus als goed wordt beoordeeld, hebben een rating gelijk of hoger dan Baa3/BBB-. Deze obligaties worden investment grade obligaties genoemd. Obligaties met een lagere rating (Ba1/BB+ t/m D) kunnen worden aangemerkt als speculatief. Deze obligaties noemen we ook wel high-yieldobligaties of junkbonds.

Om het verschil in risico duidelijk te maken splitsen wij de vermogenscategorie obligaties in een risicomijdend en een risicodragend deel. Het risicomijdende deel noemen we obligaties investment grade (IG). Hierin nemen we obligaties op met een investment grade-rating.

Het risicodragende deel noemen we obligaties high yield. Door een veranderende rating van de debiteur kunnen obligaties in een hogere risicocategorie gaan vallen. Dat heeft mogelijk gevolgen voor het totale beleggingsprofiel van de beleggingsportefeuille. Binnen het obligatie-universum volgen wij alleen individuele obligaties met een investment grade-rating.

9. Complexe en niet-complexe obligaties

Van Lanschot maakt onderscheid tussen complexe en niet-complexe obligaties. Steeds meer obligaties hebben een meer complexe structuur dan 'normale' obligaties. Ze reageren meestal anders op veranderende marktomstandigheden. Deze complexe obligaties bieden beleggers de mogelijkheid om actiever met obligatiebeleggingen om te gaan.

Niet-complexe obligaties

Normaal/vast

Kenmerken

Een normale obligatie heeft een vaste (eindige) looptijd en een vaste rentebetaling, de coupon. De uitgevende instelling betaalt, meestal eens per jaar, de rente uit aan de houder van de obligatie. De rente wordt uitgedrukt in een percentage van de hoofdsom. De hoofdsom wordt, als de uitgevende instelling daartoe in staat is aan het einde van de looptijd terugbetaald.

Risico's

Voor een normale vastrentende lening geldt dat hoe langer de resterende looptijd van de obligatielening hoe hoger het renterisico. Het kredietrisico is groter als de uitgevende instelling financieel minder gezond is. Kredietbeoordelaars geven een inschatting van het kredietrisico door middel van een rating.

Covered bonds (gedekte obligaties)

Kenmerken

Covered bonds zijn obligaties uitgegeven door een bank die een extra zekerheid heeft in de vorm van een bepaald onderpand. Dit onderpand bestaat vaak uit (eersteklas) hypotheeken of publieke leningen. Deze zijn toegewezen aan de coverpool. Dankzij het onderpand, naast de zekerheid van de debiteur, hebben de meeste covered bonds een hogere kredietstatus/rating dan de bank zelf.

Risico's

- Hoe langer de resterende looptijd van de lening hoe hoger het renterisico.
- Het kredietrisico voor een covered bond is meestal lager dan van een normale vastrentende lening uitgegeven door dezelfde bank, omdat het extra zekerheid geeft in de vorm van een bepaald onderpand.

Floating rate notes

Kenmerken

Een floating rate note (FRN) is een obligatie waarbij de coupon afhankelijk is van de korte interbancaire rente, meestal 3-maands of 6-maands Euribor. De coupon wordt iedere drie of zes maanden opnieuw vastgesteld op basis van de dan geldende korte rente.

Risico's

- Het renterisico van een FRN blijft beperkt tot deze korte periode. Immers de rente wordt per periode aangepast.
- Het kredietrisico is net zo groot als bij een normale obligatie met dezelfde looptijd en van dezelfde debiteur.
- Het liquiditeitsrisico van een FRN kan groter zijn dan een normale obligatie.
- Een FRN heeft een duidelijk couponrisico. De invloed merkt u vooral op de inkomsten en daarmee op het uiteindelijke rendement. Door de daling of stijging van de rente in de loop der tijd kan de coupon significant gaan afwijken van het niveau bij opname.

Complex of niet-complex?

Voldoet de floating rate note aan alle van de onderstaande eigenschappen? Dan is die floating rate note niet-complex. De floating rate note obligatie heeft:

- een vaste renteformule (bijv. driemaands euribor)
- een vaste opslag
- een eindige looptijd
- geen achterstelling

Voldoet de floating rate note niet aan alle van de bovenstaande eigenschappen? Dan vinden wij de betreffende floating rate note complex.

Inflatiegerelateerde obligaties

Kenmerken

Bij inflatiegerelateerde obligaties (ILO) zijn de couponbetalingen en de hoofdsom gerelateerd aan de ontwikkeling van een bepaalde consumentenprijsindex. Bij de meest voorkomende vorm van inflatiegerelateerde obligaties is het rentepercentage laag in vergelijking met gewone obligaties. Maar de belegger krijgt gedurende de looptijd een compensatie uitgekeerd voor de inflatie tijdens de looptijd.

Cijfervoorbeeld

Stel de couponvergoeding van een ILO bedraagt 2,25% per jaar. U koopt de lening uit emissie op 100%. De inflatie bedraagt in jaar 1: 3%, in jaar 2: 4%. In jaar 3 is sprake van deflatie: -1%. In jaar 4 bedraagt de inflatie 2% en in jaar 5: 5%. De hoofdsom wordt jaarlijks aangepast aan de inflatie (indexatie). De cumulatieve inflatie gedurende de looptijd van de lening wordt weergegeven in de indexratio. De belegger ontvangt 2,25% couponvergoeding over de hoofdsom en de hoofdsom wordt jaarlijks vermeerderd met de inflatie. Daardoor neemt ook de jaarlijkse couponvergoeding toe. Zo bedraagt in jaar 4 de coupon niet € 2,25, maar € 2,43. Aan het einde van de looptijd wordt de lening op 113,58% afgelost. Het jaarlijkse rendement bedraagt 4,9%. Dit is lager bij een lagere inflatie. In geval van deflatie kent de hoofdsom van Europese ILO's een garantie op 100%.

Risico's

- Het renterisico van een ILO is minder duidelijk dan bij een normale obligatie. Als de nominale rente stijgt door een hogere inflatieverwachting, dan houdt een ILO haar waarde. Maar stijgt de nominale rente om een andere reden (vraag/aanbod), dan daalt de koers van een ILO, net als bij een normale obligatie.
- In de markt voor ILO's die zijn uitgegeven door overheden is over het algemeen voldoende vraag en aanbod. Het liquiditeitsrisico is dus beperkt, maar wel groter dan voor 'normale' obligaties uitgegeven door hetzelfde land.

Complex of niet-complex?

Voldoet de inflatiegerelateerde obligatie aan alle van de onderstaande eigenschappen? Dan is die inflatiegerelateerde obligatie niet-complex. De inflatiegerelateerde obligatie heeft:

- Een eindige looptijd
- Geen achterstelling
- Een normale coupon (vaste rentecoupon en opslag voor inflatie)

Voldoet de inflatiegerelateerde obligatie niet aan alle van de bovenstaande eigenschappen? Dan vinden wij de betreffende inflatiegerelateerde obligatie complex.

Complexe Obligaties

Voorbeelden van complexe obligaties zijn High-yield obligaties, vreemde valuta obligaties en converteerbare obligaties. Een omschrijving van complexe obligaties leest u in onze Complexe BeleggingenWijzer. U vindt deze wijzer op www.vanlanschot.nl/complexe-beleggingenwijzer.

Kenmerken en risico's van aandelen

10. Wat zijn kenmerken van aandelen?

Een aandeel (A) is een eigendomstitel van een bedrijf. De aandeelhouders zijn dus gezamenlijk eigenaar van een bedrijf. Een aandeel kent geen einddatum. De aandeelhouder kan zijn aandelen verkopen. De aandelen kunnen aan een beurs genoteerd zijn, maar dit hoeft niet. Als een aandeel niet beursgenoteerd is, gaat het om een complex aandeel. U hebt met een aandeel meestal het recht om:

- dividenden te ontvangen. Dividend is het geld dat de onderneming aan de aandeelhouders kan uitkeren als het bedrijf winst heeft gemaakt en
- te stemmen op de vergadering van aandeelhouders.

Het koersverloop van een aandeel is afhankelijk van:

- de gang van zaken bij en de toekomstverwachtingen voor het bedrijf,
- de economische en monetaire ontwikkelingen in de voor het bedrijf relevante regio's,
- het beursklimaat op de beurzen waar het aandeel genoteerd staat.

Deze factoren zijn ook van invloed op de beweeglijkheid van de koers van een aandeel. De koers van een aandeel is niet constant, maar kan in de loop van de tijd scherp bewegen. Het eventuele rendement op aandelen bestaat uit twee onderdelen: de waardeinstijging en het dividend. De aanschaf van aandelen met eigen middelen brengt geen *hefboomwerking* met zich mee.

Dividend

Aandeelhouders kunnen dividend uitgekeerd krijgen. Dit is een deel van de winst. Als u dividend ontvangt, dan moet u daarover in principe dividendbelasting betalen. De hoogte van het dividend wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De hoogte van het dividend is in de regel stabiel, maar niet gegarandeerd. Als een bedrijf in het afgelopen jaar onvoldoende winst heeft gemaakt, dan wordt de hoogte van het dividend hierop aangepast. Het kan voorkomen dat een bedrijf dividend niet in contanten maar in de vorm van aandelen uitkeert. Dit noemen we stockdividend (STDV). Met stockdividend krijgt u nieuwe aandelen. Veel bedrijven bieden een keuzedividend aan. Voor deze gevallen geeft u ons de standaardinstructie of u dividend in contanten wilt ontvangen of in aandelen (stockdividend).

11. Wat zijn risico's van aandelen?

Aandelen hebben verschillende risico's. De koers van een aandeel reageert daardoor verschillend bij positieve of negatieve ontwikkelingen. Ook loopt u het risico dat uw gehele belegging verloren gaat.

Koersrisico

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Doet een onderneming het goed, dan kan uw aandeel meer geld waard worden door een mogelijke stijging van de koers.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Doet een onderneming het minder goed, dan kan uw aandeel minder waard worden omdat de koers waarschijnlijk daalt. In het meest extreme geval is een aandeel zelfs niets waard als het bedrijf failliet gaat. Of u dividend ontvangt, hangt onder andere af van de vraag of de onderneming het goed doet. Maakt de onderneming geen winst, dan krijgt u meestal ook geen dividend. Heeft de onderneming dividend uitgekeerd? Dan heeft dat invloed op de koers. Op de dag dat het bedrijf het dividend uitkeert, daalt de koers meestal met ongeveer het bedrag van het dividend. Dat is dan de koers ex-dividend (de koers zonder dividend).

Marktrisico

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Bij positieve berichten in de markt, reageren de koersen van aandelen meestal door te stijgen.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Bij negatieve berichten in de markt, reageren de koersen van aandelen meestal door te dalen. Deze berichten kunnen gaan over de onderneming zelf of over algemene marktomstandigheden.

Of de koers van een aandeel stijgt of daalt, en hoe sterk, verschilt per onderneming. Diverse specifieke kenmerken zijn belangrijk voor het presteren van de onderneming onder bepaalde marktomstandigheden en beïnvloeden daarmee de beweeglijkheid van de koers. Hieronder bespreken we enkele van deze kenmerken:

- **Sector:** Sectoren bestaan uit vergelijkbare bedrijven op het gebied van producten en/of diensten. Voorbeelden van sectoren zijn energie, nuts en infrastructuur. Bepaalde ontwikkelingen in de markt kunnen grote impact hebben op de ene sector terwijl dezelfde marktontwikkeling een kleine impact kan hebben op de andere.
- **Cyclisch/niet cyclisch:** Cyclische bedrijven zijn sterk verbonden aan de conjunctuur terwijl niet-cyclische bedrijven meer onafhankelijk zijn van de conjunctuur. Dit betekent dat cyclische bedrijven sterker reageren op veranderingen in de conjunctuur ten opzichte van niet-cyclische bedrijven, die stabiel blijven tijdens veranderingen in conjunctuur.

- **Regio:** De locatie van de bedrijfsactiviteiten kan grote invloed hebben op de bedrijfsprestaties. Enkele regionale factoren die bedrijfsprestaties kunnen beïnvloeden zijn bijvoorbeeld economie, demografie, politiek, cultuur en klimaat.
- **Individuele kenmerken:** Specifieke bedrijfskenmerken kunnen prestaties beïnvloeden. Een voorbeeld is de verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen (leverage of hefboom). Wanneer een bedrijf gebruikmaakt van vreemd vermogen creëert het bedrijf een interne hefboom. Hoe groter het gedeelte aan vreemd vermogen ten opzichte van het totale *vermogen*, hoe groter de hefboom. Onder goede marktomstandigheden kan het bedrijf profiteren van de hefboom terwijl dit averechts werkt onder slechte marktomstandigheden. Het kan zelfs tot problemen leiden als de opbrengsten onvoldoende zijn om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit het gebruik van vreemd vermogen.

Liquiditeitsrisico

Er zijn aandelen die u niet gemakkelijk kunt kopen of verkopen. Dit noemen we incurante aandelen. Ook op beurzen kunnen incurante aandelen voorkomen. Er is dan weinig vraag of aanbod. Hierdoor is het moeilijker om deze aandelen te kopen of te verkopen.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Bij een verbetering van vraag en aanbod kan het zijn dat u uw *beleggingen* gemakkelijker kunt verkopen of aankopen tegen een gunstigere prijs. Koopt iemand een grote hoeveelheid incurante aandelen? Dan zorgt dat meestal voor een sterke stijging van de koers.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Bij een verslechtering van vraag en aanbod kan het zijn dat u uw *beleggingen* moeilijker, en wellicht ook (tijdelijk) niet, kunt verkopen of aankopen. Ook is de kans groter dat de prijs waartegen u aan- of verkoopt ongunstiger zal zijn. In geval van een verkoop kan dit dus betekenen dat het langer duurt voordat u uw inleg terug hebt. Verkoopt iemand een grote hoeveelheid incurante aandelen? Dan zorgt dat meestal voor een sterke daling van de koers.

Renterisico

Renterisico is het risico van veranderingen van de rente op de kapitaalmarkt. Rente is de prijs voor het lenen van geld. Verandert de rente in de markt? Dan kan dit gevolgen hebben voor de koersen van aandelen. Daarom is het renterisico ook een koersrisico.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Daalt de rente? Dan zullen de koersen van aandelen meestal stijgen.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Stijgt de rente? Dan zullen de koersen van aandelen meestal dalen. Het dividendrendement wordt dan minder aantrekkelijk ten opzichte van de rente. Het kan ook zijn dat bedrijven meer rente moeten betalen op hun leningen.

Dividendrisico

Bedrijven maken winst en keren dat uit in de vorm van dividend aan de aandeelhouders. Het gevoerde dividendbeleid kan aandelenkoersen beïnvloeden.

- **Gevolgen van positieve ontwikkelingen.** Een hoger dividend betekent veelal dat er meer beschikbare winst is voor uitkering bij de onderneming. Een stabiel tot licht hoger dividendbeleid stelt vertrouwen richting de toekomst. Dat pakt meestal positief uit voor de aandelenkoers.
- **Gevolgen van negatieve ontwikkelingen.** Een dividendverlaging kan betekenen dat een onderneming minder vertrouwen heeft richting de toekomst en/of er minder financiële ruimte is voor het doen van uitkeringen of simpelweg het bedrijf andere keuzes maakt (overnames of schuldafbouw). Bij bedrijven waar beleggers rekenen op een stabiel tot groeiend dividend kan een neerwaartse aanpassing een flinke negatieve reactie veroorzaken.

12. Hoe kunt u beleggen in aandelen?

U kunt op diverse manieren beleggen. Welke vorm het meest passend is voor u, is afhankelijk van uw specifieke beleggingswensen. Hieronder vindt u een aantal van de mogelijkheden.

1. Rechtstreeks aan- en verkopen van individuele aandelen
2. Aandelenbeleggingen via actief beheerde beleggingsfondsen
3. Aandelenbeleggingen via passief beheerde beleggingsfondsen

Verdere informatie over actief en passief beheerde beleggingsfondsen vindt u onder 'Kenmerken en risico's van beleggingsfondsen'.

13. Complexe en niet-complexe aandelen

Niet-complexe aandelen

Reguliere beursgenoteerde aandelen zijn niet-complex.

Complexe aandelen

Naast gewone reguliere aandelen zijn er ook complexe aandelen zoals preferente aandelen en aandelen die worden verhandeld op alternatieve handelsplatformen. Een omschrijving van deze *beleggingen* leest u in de Complexe BeleggingenWijzer. Deze wijzer vindt u op www.vanlanschot.nl/complexe-beleggingenwijzer.

Overig

14. Zijn er nog andere soorten beleggingen?

Naast de *beleggingen* die we in dit hoofdstuk hebben beschreven, zijn er nog veel meer soorten *beleggingen*. Ook voor deze *beleggingen* geldt dat u de kenmerken en risico's ervan moet begrijpen voordat u daarin gaat beleggen. Voor de kenmerken en risico's van bijvoorbeeld complexe *beleggingen* dient u kennis te nemen van onze Complexe BeleggingenWijzer. Deze kunt u vinden op onze website of opvragen bij uw beleggingsspecialist. Hebt u bij de intake beleggen aangegeven te willen beleggen in dergelijke complexe *beleggingen*? Dan hebben wij u de Complexe BeleggingenWijzer al verstrekt.

Daarnaast moet u ook altijd de specifieke informatie lezen en begrijpen van de belegging waarin u wilt beleggen, zoals het prospectus, de Essentiële Beleggersinformatie (*EBi*), het Essentiële-informatiedocument (*Eid*) en de brochure.

6. Beleidsstukken voor beleggen

Inleiding

Algemeen

1. Waarom zijn beleidsstukken voor u belangrijk?
2. Waar kan ik de actuele versie van de beleidsstukken vinden?

Orderuitvoeringsbeleid

3. Hoe voeren wij uw orders uit?
4. Voor welke orders geldt het Orderuitvoeringsbeleid?
5. Wat is het gevolg als een ordertype niet onder het Orderuitvoeringsbeleid valt?
6. Voor welke beleggingen geldt het Orderuitvoeringsbeleid?
7. Met welke factoren houden wij rekening om te zorgen voor het beste resultaat?
8. Overzicht van factoren en plaatsen van uitvoering (handelsplatformen)
9. Welke derde partij (broker) hebben wij geselecteerd?
10. Wat is een 'smart order routing'-systeem?
11. Wat moet u doen als er een corporate action plaatsvindt bij een belegging waarvoor u een (limiet) order hebt ingelegd?

Belangenconflicten

12. Wanneer ontstaat er een belangenconflict?
 13. Wat doen wij om belangenconflicten te beheersen?
 14. Wat gebeurt er als wij een belangenconflict niet kunnen voorkomen?
 15. Ontstaat er een belangenconflict doordat wij u op afhankelijke wijze adviseren?
-

Inleiding

In dit hoofdstuk kunt u lezen waarom wij beleidsstukken maken en waarom die belangrijk voor u zijn. U leest hier ons beleid over hoe wij orders uitvoeren. Daarna leggen wij uit hoe wij omgaan met belangenconflicten.

Algemeen

1. Waarom zijn beleidsstukken voor u belangrijk?

Wij stellen beleidsstukken op om ervoor te zorgen dat wij uw belang altijd vooropstellen. Door ons Orderuitvoeringsbeleid zorgen wij ervoor dat bij de uitvoering van uw order voor u het best mogelijke resultaat bereiken. Door ons beleid voor belangenconflicten zorgen wij ervoor dat we belangenconflicten zoveel mogelijk voorkomen.

2. Waar kan ik de actuele versie van de beleidsstukken vinden?

Wij gaan regelmatig na of onze beleidsstukken en andere procedures en instructies nog steeds aan onze eisen voldoen. Als wij dat nodig vinden, passen wij de beleidsstukken aan. Bij de beoordeling van ons Orderuitvoeringsbeleid stellen wij de volgende vragen.

1. Leiden de geselecteerde plaatsen van uitvoering en derde partijen nog steeds tot het best mogelijke resultaat voor u?
2. Zijn er gewijzigde marktomstandigheden, waardoor wij orders beter ergens anders kunnen laten uitvoeren?

In het geval er belangrijke aanpassingen zijn voor u, dan informeren wij u daarover. De geldende versie van dit document vindt u op onze website www.vanlanschot.nl/productvoorwaarden. Naast het actuele Orderuitvoeringsbeleid vindt u daar ook het actuele overzicht van de top 5 plaatsen van uitvoering en brokers. U kunt het ook opvragen bij uw private banker, beleggingspecialist of inzien op een van onze kantoren.

Orderuitvoeringsbeleid

3. Hoe voeren wij uw orders uit?

Wij voeren uw orders uit zoals in dit Orderuitvoeringsbeleid omschreven. Het Orderuitvoeringsbeleid is van toepassing op vrijwel alle orders die wij voor u uitvoeren. Het is zowel van toepassing op orders die wij zelf uitvoeren bijvoorbeeld op een beurs of via een tegenpartij, als op orders die wij ter uitvoering doorgeven aan een andere partij. Wij beoordelen het Orderuitvoeringsbeleid van de derde die wij selecteren voordat wij een order doorgeven ter uitvoering aan deze derde.

4. Voor welke orders geldt het Orderuitvoeringsbeleid?

Niet alle soorten orders vallen onder het Orderuitvoeringsbeleid. De volgende ordertypen vallen er niet onder.

- Orders die wij volgens uw specifieke instructies moeten uitvoeren. Wij voeren deze orders dan uit volgens uw specifieke instructies. Dit doen wij niet als wij deze instructies niet kunnen uitvoeren. Een voorbeeld van een instructie die wij niet kunnen uitvoeren, is een order die moet worden uitgevoerd op een *beurs* waarop wij of een andere partij waarmee wij samenwerken geen directe of indirecte aansluiting hebben.
- Orders waarbij wij op uw verzoek optreden als tegenpartij, een zogeheten 'request for quote'. Daarbij verzoekt u ons eerst om een prijs en zijn wij uw tegenpartij. U hebt de keuze om al dan niet op basis van onze 'quote' een transactie met ons aan te gaan.

5. Wat is het gevolg als een ordertype niet onder het Orderuitvoeringsbeleid valt?

U loopt dan het risico dat wij niet het best mogelijk resultaat voor u kunnen behalen. Dit komt omdat wij dat niet het door ons vastgestelde en in ons uitvoeringsbeleid opgenomen maatregelen kunnen toepassen. Wij blijven ook bij de uitvoering van orders met specifieke instructies altijd in uw belang handelen.

6. Voor welke beleggingen geldt het Orderuitvoeringsbeleid?

Het Orderuitvoeringsbeleid is van toepassing op alle orders in onderstaande *beleggingen*.

- Aandelen en daaraan gerelateerde instrumenten, zoals claims, scrips en stockdividenden en beursgenoteerde en -verhandelde beleggingsfondsen
- Obligaties en andere verhandelbare schuldinstrumenten
- Derivaten, zoals opties en futures
- Gestructureerde producten, zoals garantie-, hefboom- en beschermingsproducten
- Niet-beursgenoteerde en -verhandelde beleggingsfondsen, waaronder fondsen beleggend in hedgefondsen en private equity

7. Met welke factoren houden wij rekening om te zorgen voor het beste resultaat?

Om het best mogelijke resultaat voor onze klanten te bereiken, houden wij rekening met factoren zoals prijs, uitvoeringskosten, snelheid (van uitvoering), waarschijnlijkheid (van uitvoering en afwikkeling) en de omvang en aard van de order. In de tabel hierna vindt u de relevante factoren per vermogenscategorie. De volgorde van de factoren geeft de mate van belangrijkheid van de factor aan bij de orderuitvoering. Deze volgorde wordt vooral bepaald door de kenmerken van de order, de vermogenscategorie en de plaats van uitvoering. Ook ziet u welke plaatsen van uitvoering of welke derde partijen (brokers) wij kunnen gebruiken om uw orders te laten uitvoeren.

Indien wij gebruikmaken van derde partijen, dan vindt u op de website van deze partijen per vermogenscategorie een overzicht van de vijf meest gebruikte plaatsen van uitvoering. Zelf publiceren wij per soort *belegging* een top 5 meest gebruikte brokers en een top 5 plaatsen van uitvoering. Onderverdeeld in aandelen en certificaten, obligaties en overige schuldinstrumenten, derivaten, gestructureerde producten, beursgenoteerde beleggingsfondsen en niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen. U kunt deze informatie vinden op www.kempen.com/en/securities/about-kempen-securities en www.vanlanschot.nl/productvoorwaarden of opvragen bij uw banker.

8. Overzicht van factoren en plaatsen van uitvoering (handelsplatformen)

Beleggingen	Relevante factoren	Plaats van uitvoering rechtstreeks of via een derde	Voorbeelden plaatsen van uitvoering en derde partijen
Aandelen en daaraan gerelateerde instrumenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 3. Snelheid van uitvoering 4. Omvang en aard van de order 	<ol style="list-style-type: none"> a. Gereguleerde markt rechtstreeks b. Gereguleerde markten of Multilaterale handelsplatform via een derde c. Pools via een derde 	Zie overzicht plaatsen van uitvoering onder 'Execution Venues used by Kempen & Co' op www.kempen.com/nl/securities/about-kempen-securities
Obligaties en andere verhandelbare schuldinstrumenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Omvang en aard van de order 3. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 4. Snelheid van uitvoering 	<ol style="list-style-type: none"> a. Gereguleerde markten rechtstreeks b. Geselecteerde professionele tegenpartijen 	<ol style="list-style-type: none"> a. Euronext b. Citigroup Global Markets Limited, ABN Amro Bank NV, Coöperatieve Rabobank UA
Derivaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 3. Snelheid van uitvoering 4. Omvang en aard van de order 	<ol style="list-style-type: none"> a. Gereguleerde markten rechtstreeks b. Geselecteerde professionele tegenpartijen 	<ol style="list-style-type: none"> a. Euronext b. NatWest Markets NV
Gestructureerde producten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 3. Snelheid van uitvoering 4. Omvang en aard van de order 	<ol style="list-style-type: none"> a. Gereguleerde markten rechtstreeks b. Gereguleerde markten via een derde c. Uitgevende instelling/aanbieder van het product rechtstreeks 	<ol style="list-style-type: none"> a. Euronext b. Goldman Sachs International c. ING Bank NV, BNP Paribas NV of Van Lanschot Kempen NV
Beursgenoteerde beleggingsfondsen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 3. Snelheid van uitvoering 4. Omvang en aard van de order 	<ol style="list-style-type: none"> a. Gereguleerde markten rechtstreeks 	<ol style="list-style-type: none"> a. Euronext
Niet-beursgenoteerde Beleggingsfondsen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijs en uitvoeringskosten 2. Waarschijnlijkheid van uitvoering en afwikkeling 3. Snelheid van uitvoering 4. Omvang en aard van de order 	<ol style="list-style-type: none"> a. Transfer Agents rechtstreeks b. Transfer Agents via een derde 	<ol style="list-style-type: none"> a. Fundsettle, Clearstream b. Verschillende transfer agents bijvoorbeeld JP Morgan

9. Welke derde partij (broker) hebben wij geselecteerd?

Wij hebben voor verschillende *beleggingen* zoals aandelen of derivaten brokers geselecteerd waar wij uw orders naar kunnen sturen. Wij publiceren jaarlijks een overzicht van top 5 brokers in termen van handelsvolume. Deze informatie is beschikbaar op onze website www.vanlanschot.nl/productvoorwaarden. Wij publiceren tevens een overzicht van de top 5 plaatsen van uitvoering per type *belegging*.

Op uw (digitale) transactienota ziet u de plaats van uitvoering of 'Broker' staan. Als u precies wilt weten op welke plaatsen van uitvoering uw order is uitgevoerd, kunt u contact opnemen met uw beleggingsspecialist van de Professional Desk. U kunt ook bellen met Van Lanschot Client Services, telefoon 0800 1737. Deze afdeling kunt u op werkdagen bereiken van 8.30 uur tot 21.00 uur.

10. Wat is een 'smart order routing'-systeem?

Wij kunnen, voor aandelen en daaraan gerelateerde instrumenten, gebruikmaken van 'smart order routing'-systemen van derden. Deze systemen vergelijken de verschillende prijzen voor hetzelfde aandeel op verschillende plaatsen van uitvoering (handelsplatformen). Het 'smart order routing'-systeem stuurt de order naar het handelsplatform of de handelsplatformen die op dat moment de beste prijs biedt of bieden. Wij selecteren het 'smart order routing'-systeem van een derde waar uitvoering tot het best mogelijke resultaat leidt op basis van professionele ervaring.

11. Wat moet u doen als er een corporate action plaatsvindt bij een belegging waarvoor u een (limiet) order hebt ingelegd?

Vanwege het feit dat uw order via een 'smart order routing'-systeem wordt ingelegd bij diverse handelsplatformen, moet u zelf in de gaten houden of er corporate actions plaatsvinden die van invloed zijn op uw (limiet) orders. Corporate actions die van invloed kunnen zijn op uw order zijn dividenduitkering, splitsing van een belegging, fusie of overname. U dient dan zelf te beslissen of u uw order wilt royeren en opnieuw wilt inleggen. Voor het royeren van een order moet u een lopende order verwijderen en niet laten uitvoeren.

Belangconflicten

12. Wanneer ontstaat er een belangenconflict?

Wij hebben een regeling die gericht is op de preventie van de volgende situaties.

- Vermenging van zakelijke en persoonlijke belangen.
- Het door elkaar lopen van het eigen belang van de onderneming en dat van de klant.
- Aanwezigheid van een financiële of andere drijfveer om het belang van de ene (groep) klanten te laten prevaleren boven het belang van de andere (groep) klanten.
- Wij oefenen hetzelfde bedrijf uit als de klant waardoor een (potentieel) conflict ontstaat.
- Wij ontvangen een provisie of vergoeding van een derde die niet gebruikelijk is.

13. Wat doen wij om belangenconflicten te beheersen?

De beheersing van belangenconflicten is een essentieel onderdeel van het streven naar het versterken van de integriteit en reputatie van Van Lanschot Kempen NV (hierna Van Lanschot Kempen) en alle met haar verbonden ondernemingen. Uitgangspunt is dat wij alle redelijke maatregelen nemen om mogelijke belangenconflicten binnen de organisatie te identificeren en indien mogelijk organisatorische-, administratieve- en fysieke maatregelen nemen om deze te voorkomen en te beheersen. Een zogenoemde 'Chinese Wall' tussen twee afdelingen kan zowel een fysieke maatregel zijn als een organisatorische. De plicht om een eventuele nevenfunctie vooraf te melden is een voorbeeld van een administratieve maatregel.

Binnen de organisatie zijn, onder andere, de volgende maatregelen genomen.

- Opstellen van een Algemene gedragscode en overige regelingen.
- Opstellen van een belangenconflicten organisatieschema.
- Inrichten van een belangenconflicten register.
- Inrichten van organisatorische-, administratieve- en fysieke maatregelen.

Het beheersen van belangenconflicten speelt een belangrijke rol op de werkvloer. Alle medewerkers van Van Lanschot Kempen zijn alert op het herkennen van belangenconflicten.

Verder streeft Van Lanschot Kempen er naar om belangenconflicten te beheersen door:

- het geven van het juiste voorbeeld door het management (bedrijfscultuur),
- opleiding en training van medewerkers om de awareness te vergroten.

14. Wat gebeurt er als wij een belangenconflict niet kunnen voorkomen?

Daar waar het niet mogelijk is belangenconflicten te voorkomen of te beheersen, maakt Van Lanschot Kempen deze belangenconflicten aan u of aan potentiële klanten kenbaar.

15. Ontstaat er een belangenconflict doordat wij u op afhankelijke wijze adviseren?

U krijgt van ons advies over uw *beleggingen* op afhankelijke basis. Dit betekent dat wij ons advies baseren op een beperkte analyse van verschillende soorten *beleggingen*. In de praktijk betekent dit dat wij u beleggingsadviezen geven over aandelen, obligaties, derivaten, beleggingsfondsen en gestructureerde producten. Dit kunnen *beleggingen* zijn van

- onszelf of
- een aan ons gelieerde onderneming zoals Kempen of
- een aantal geselecteerde derde partijen.

Wij adviseren u ook over huisfondsen. Dit zijn beleggingsfondsen waarvan Kempen de beheerder is. Kempen is aan ons gelieerd. Daardoor kan er een belangenconflict ontstaan als wij u adviseren te beleggen in huisfondsen. Wij kunnen dan bijvoorbeeld meer geld verdienen dan wanneer u ervoor kiest om te beleggen in fondsen van derden. Om te voorkomen dat u nadeel ondervindt van dit mogelijke belangenconflict, hebben wij de volgende maatregelen getroffen. Als wij beleggingsfondsen aan u adviseren stellen wij uw belang altijd voorop. Wij nemen daarbij dezelfde selectie- en monitoringscriteria in acht, die wij ook toepassen voor externe beleggingsfondsen. Voor bijna alle huisfondsen staan er externe alternatieven op de advieslijst.

7. Algemene Voorwaarden Van Lanschot

Wij zijn ons als bank bewust van onze maatschappelijke functie. Wij willen een betrouwbare, dienstbare en transparante bank zijn. Daarom houden wij zo goed mogelijk rekening met de belangen van al onze klanten, medewerkers, aandeelhouders, andere kapitaalverschaffers en de samenleving als geheel.

Deze Algemene Voorwaarden Van Lanschot (ABV) zijn in overleg tussen de Nederlandse Vereniging van Banken en de Consumentenbond opgesteld. Dit is gebeurd in het kader van de Coördinatiegroep Zelfreguleringsoverleg van de Sociaal-Economische Raad. Ook is er overleg geweest met VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO Nederland en ONL voor Ondernemers.

De ABV zijn in gebruik vanaf 1 maart 2017. De tekst is op 29 augustus 2016 door de Nederlandse Vereniging van Banken neergelegd onder nummer 60/2016 bij de griffie van de rechtbank in Amsterdam.

Artikel 1. Toepasselijkheid

De ABV gelden voor alle producten en diensten en de hele relatie tussen u en ons. Regels die speciaal voor een product of dienst gelden, vindt u in de daarvoor geldende overeenkomst of de daarbij behorende bijzondere voorwaarden.

1. In deze Algemene Voorwaarden Van Lanschot (ABV) staan basisregels waaraan wij ons moeten houden en u ook. Deze gelden voor alle producten en diensten die u van ons afneemt of zal afnemen en de hele relatie die u met ons heeft of zal hebben. Het gaat hier om rechten en verplichtingen van u en van ons.
2. Voor onze dienstverlening sluit u een of meer overeenkomsten met ons voor producten of diensten die u bij ons afneemt. Als er in de overeenkomst een bepaling staat die strijdig is met de ABV, gaat die voor op de ABV.
3. Als u voor een product of dienst een overeenkomst sluit, kunnen er bij de overeenkomst bijzondere voorwaarden horen. In die bijzondere voorwaarden staan regels die speciaal gelden voor dat product of die dienst. Een voorbeeld van bijzondere voorwaarden:

Het kan zijn dat u een overeenkomst sluit om een betaalrekening te openen. Bij die overeenkomst kunnen dan bijzondere voorwaarden voor betalen horen.

Als er in de bijzondere voorwaarden een bepaling staat die strijdig is met de ABV, gaat die voor op de ABV. Maar als u een consument bent, kan die bepaling geen rechten of bescherming verminderen die de ABV aan u toekennen.

4. Verder geldt:
 - a) Het kan zijn dat u zelf ook algemene voorwaarden gebruikt (bijvoorbeeld als u een onderneming heeft). Dan gelden de ABV en niet uw eigen algemene voorwaarden. Uw eigen algemene voorwaarden gelden alleen als wij dat schriftelijk met u afspreken.
 - b) Het kan zijn dat u (ook) een relatie heeft met een buitenlandse vestiging van ons. Deze kan lokale voorwaarden hebben, bijvoorbeeld omdat die beter aansluiten bij de wetgeving die in dat land geldt. Als er in die lokale voorwaarden een bepaling staat die strijdig is met een bepaling in de ABV of een bepaling in de Nederlandse bijzondere voorwaarden, dan gaan op dat punt de lokale voorwaarden voor.

Artikel 2. Zorgplicht

Wij hebben een zorgplicht. U bent ook zorgvuldig tegenover ons en u mag van onze dienstverlening geen misbruik maken.

1. Wij zijn bij onze dienstverlening zorgvuldig en houden hierbij zo goed mogelijk rekening met uw belangen. Dit doen wij op een manier die aansluit bij de aard van de dienstverlening. Deze belangrijke regel geldt altijd. Andere regels in de ABV of in de voor producten of diensten geldende overeenkomsten en de daarbij behorende bijzondere voorwaarden kunnen dit niet veranderen.

Wij streven naar begrijpelijke producten en diensten. Ook streven wij naar begrijpelijke informatie over die producten en diensten en de risico's ervan.

2. U bent zorgvuldig tegenover ons en houdt zo goed mogelijk rekening met onze belangen. U werkt eraan mee dat wij onze dienstverlening correct kunnen uitvoeren en aan onze verplichtingen kunnen voldoen. Hiermee bedoelen wij niet alleen onze verplichtingen tegenover u, maar bijvoorbeeld ook verplichtingen die wij in verband met onze dienstverlening aan u hebben tegenover toezichthouders of fiscale of andere (nationale, internationale of supranationale) autoriteiten. U geeft ons, als wij daarom vragen, de informatie en documentatie die wij daarvoor nodig hebben. Als het u duidelijk moet zijn dat wij die informatie of documentatie nodig hebben, geeft u die uit uzelf.

U mag onze diensten of producten alleen gebruiken waarvoor ze zijn bedoeld en hiervan geen misbruik (laten) maken. Denkt u bij misbruik bijvoorbeeld aan strafbare feiten of activiteiten die schadelijk zijn voor ons of onze reputatie of die de werking en betrouwbaarheid van het financiële stelsel kunnen schaden.

Artikel 3. Activiteiten en doeleinden

Wij vragen u om informatie om misbruik te voorkomen en risico's te beoordelen.

1. Banken hebben een sleutelrol in het nationale en internationale financiële stelsel. Helaas wordt onze dienstverlening soms misbruikt, bijvoorbeeld voor het witwassen van geld. Wij willen misbruik voorkomen en moeten dit volgens de wet ook doen. Wij hebben hiervoor informatie van u nodig. De informatie kan bijvoorbeeld ook nodig zijn voor de beoordeling van onze risico's of het goede verloop van onze dienstverlening. Daarom informeert u ons, als wij dat vragen, in ieder geval over:
 - a) uw activiteiten en doelen
 - b) waarom u een product of dienst van ons afneemt of wilt afnemen
 - c) hoe u bent gekomen aan geld, waardepapieren of andere zaken die u bij of via ons onderbrengt.

Ook verstrekt u ons alle informatie die wij nodig hebben om te bepalen in welk(e) land(en) u fiscaal inwoner bent.

2. U werkt eraan mee dat wij de informatie kunnen controleren. Bij het gebruik van de informatie houden wij ons aan de geldende privacyregelgeving.

Artikel 4. Niet-openbare informatie

Niet-openbare informatie hoeven wij niet te gebruiken.

1. Bij onze dienstverlening aan u kunnen wij gebruikmaken van informatie die wij van u krijgen. Ook mogen wij bijvoorbeeld informatie gebruiken die openbaar is. Openbare informatie is informatie waarmee iedereen bekend kan zijn, bijvoorbeeld omdat die informatie in de krant staat of op het internet.

2. Het kan zijn dat wij buiten onze relatie met u informatie hebben die niet openbaar is. U mag niet van ons verlangen dat wij deze informatie gebruiken voor onze dienstverlening aan u. Deze informatie kan vertrouwelijk of koersgevoelig zijn.

Een voorbeeld

Het kan zijn dat bij ons vertrouwelijk bekend is dat het met een beursgenoteerde onderneming financieel slecht of juist heel goed gaat. Wij mogen die informatie dan niet gebruiken bij een beleggingsadvies aan u.

Artikel 5. Inschakeling derden

Wij mogen anderen inschakelen. Als wij dit doen, moeten wij zorgvuldig te werk gaan.

1. Wij mogen bij onze dienstverlening anderen inschakelen en werkzaamheden uitbesteden. Als wij dit doen bij de uitvoering van een overeenkomst met u, dan verandert hierdoor niet dat wij uw aanspreekpunt en contractspartij zijn.

Een paar voorbeelden

- a) Zaken, waardepapieren, effecten of financiële instrumenten kunnen wij door een ander laten bewaren. Wij mogen dit namens u of op eigen naam doen.
- b) Bij de uitvoering van het betalingsverkeer zijn ook anderen betrokken.

Wij kunnen anderen ook inschakelen bij onze bedrijfsvoering, bijvoorbeeld om onze systemen te laten functioneren.

2. Het kan zijn dat u ons een volmacht geeft voor één of meer bepaalde rechtshandelingen. Met die volmacht kunnen wij deze rechtshandelingen namens u verrichten. U bent dan daaraan gebonden. Voor volmachten die wij van u hebben geldt in ieder geval:
 - a) Als bij de uitvoering een wederpartij betrokken is, mogen wij ook zelf als wederpartij optreden.

Een voorbeeld

Wij hebben uw volmacht om onder andere tegoeden die u bij ons heeft, aan onszelf te verpanden (zie artikel 24 lid 1 ABV). Als wij die volmacht gebruiken, verpanden wij uw tegoeden namens u aan ons.

- b) Wij mogen de volmacht ook doorgeven aan een ander. Die ander kan dan de volmacht gebruiken. Wij zijn zorgvuldig bij de keuze van de ander aan wie wij de volmacht doorgeven.
 - c) Als onze onderneming (gedeeltelijk) wordt voortgezet door een ander, bijvoorbeeld als gevolg van fusie of splitsing, dan kan die ander ook van de volmacht gebruikmaken.
3. Wij kiezen anderen die wij inschakelen met de nodige zorgvuldigheid. Heeft u zelf een ander ingeschakeld of aangewezen, dan zijn de gevolgen van die keuze voor u.

Artikel 6. Risico van verzendingen

Voor wie is het risico van verzendingen?

1. Het kan zijn dat wij in uw opdracht geld verzenden of financiële instrumenten (zoals aandelen of obligaties). Het risico van verloren gaan of beschadiging van de verzending is dan voor ons. Als de verzending bijvoorbeeld verloren gaat, vergoeden wij u de waarde.

2. Het kan ook zijn dat wij in uw opdracht andere zaken of waardepapieren verzenden, zoals een eigendomsbewijs van bepaalde goederen (bijvoorbeeld een cognossement). Het risico van verloren gaan of beschadiging van de verzending is dan voor u. Veroorzaken wij echter schade doordat wij onzorgvuldig te werk gaan bij de verzending, dan komt die schade voor onze rekening.

Artikel 7. Informatie over u en uw vertegenwoordiger

Wij hebben gegevens nodig over u en uw vertegenwoordiger. Wijzigingen geeft u aan ons door.

1. Informatie

Wij zijn wettelijk verplicht uw identiteit te controleren. Als wij daarom vragen geeft u ons onder meer de volgende informatie:

- a) Informatie over natuurlijke personen
 - i. voor-en achternamen, geboortedatum, woonplaats en burgerservicenummer.
U werkt mee aan de controle van uw identiteit door ons een geldig identiteitsbewijs te laten zien dat wij hiervoor geschikt vinden, zoals een paspoort.
 - ii. burgerlijke staat en huwelijks- of partnerschapsgoederenregime.
Van die informatie kan afhangen of u voor bepaalde handelingen elkaars toestemming nodig heeft of dat u eventueel gemeenschappelijk vermogen heeft waarop vorderingen verhaalbaar zijn.
- b) Informatie over zakelijke klanten
rechtsvorm, inschrijvingsnummer in het Handelsregister en/of andere registers, statutaire vestigingsplaats, btw-nummer, inzicht in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur.

U werkt eraan mee dat wij deze informatie kunnen controleren. Wij gebruiken deze informatie bijvoorbeeld voor de nakoming van wettelijke verplichtingen of voor onze dienstverlening aan u.

Ook over uw vertegenwoordiger kunnen wij deze informatie nodig hebben. Uw vertegenwoordiger moet die informatie aan ons geven en eraan meewerken dat wij deze informatie kunnen controleren. Die vertegenwoordiger kan bijvoorbeeld zijn:

- a) een wettelijke vertegenwoordiger van een minderjarige (meestal moeder/vader)
- b) een gevolmachtigde
- c) een bestuurder van een rechtspersoon.

2. Wijzigingen doorgeven

Veranderingen in gegevens over u en uw vertegenwoordiger moeten meteen aan ons worden doorgegeven. Dit is belangrijk voor de uitvoering van onze wettelijke verplichtingen en onze dienstverlening aan u.

Het kan ook zijn dat u eerst geen vertegenwoordiger nodig heeft voor uw bankzaken, maar later wel. Dit moet dan meteen aan ons worden doorgegeven.

Denkt u bijvoorbeeld aan de volgende situaties:

- a) uw vermogen komt onder bewind
- b) u komt onder curatele
- c) u komt in een schuldsaneringsregeling, krijgt (voorlopige) surseance van betaling of gaat failliet, of
- d) u kunt om een andere reden niet zelf alle rechtshandelingen (onaantastbaar) verrichten.

3. Opslaan van informatie

Wij mogen de informatie registreren en bewaren. Soms zijn wij daartoe zelfs verplicht. Ook mogen wij van de documenten waaruit deze informatie blijkt, bijvoorbeeld een paspoort, een kopie maken voor onze administratie. Wij houden ons hierbij aan de geldende privacyregelgeving.

Artikel 8. Handtekening

Waarom willen wij een voorbeeld van uw handtekening?

1. Het kan nodig zijn dat u uw handtekening gebruikt om uw akkoord te geven aan een opdracht of een andere handeling die u met ons verricht. Er zijn handgeschreven handtekeningen en elektronische handtekeningen. Om uw handgeschreven handtekening te kunnen herkennen, willen wij weten hoe deze eruit ziet. Wij kunnen u vragen om een voorbeeld van uw handgeschreven handtekening en daarbij nadere aanwijzingen geven. U voldoet dan hieraan. Dit geldt ook voor uw vertegenwoordiger.
2. Wij mogen op het voorbeeld van uw handtekening afgaan, totdat u ons mededeelt dat uw handtekening is veranderd. Dit geldt ook voor de handtekening van uw vertegenwoordiger.
3. Het kan zijn dat u of uw vertegenwoordiger in verschillende rollen tegenover ons optreedt. Het is namelijk mogelijk zelf klant te zijn en daarnaast vertegenwoordiger van een of meer anderen. Zo kan het zijn dat u zelf als klant een betaalrekening bij ons heeft en u daarnaast van een andere klant een volmacht heeft om van zijn betaalrekening betalingen te doen. Als u of uw vertegenwoordiger in de ene rol een voorbeeld van uw handtekening aan ons geeft, geldt dit voorbeeld ook in alle andere rollen waarin u of uw vertegenwoordiger met ons handelt.

Artikel 9. Vertegenwoordiging en volmacht

U kunt zich door iemand laten vertegenwoordigen maar wij kunnen hieraan regels stellen. Wijzigingen geeft u meteen door. U en uw vertegenwoordiger houden elkaar op de hoogte.

1. Vertegenwoordiging

U kunt zich laten vertegenwoordigen door een gevolmachtigde of andere vertegenwoordiger. Wij kunnen regels en beperkingen stellen aan vertegenwoordiging. Denkt u bijvoorbeeld aan regels over vorm en inhoud van een volmacht. Als uw vertegenwoordiger namens u handelt, bent u daaraan gebonden.

Wij zijn niet verplicht om met uw vertegenwoordiger te (blijven) handelen. Het kan zijn dat wij dit weigeren, bijvoorbeeld wegens:

- a) bezwaar tegen de persoon van de vertegenwoordiger (bijvoorbeeld omdat deze zich misdraagt)
- b) twijfel over de geldigheid of de inhoud van de vertegenwoordigingsbevoegdheid.

Uw gevolmachtigde mag zijn volmacht niet doorgeven aan een ander, tenzij wij dit goedvinden. Dit is belangrijk om bijvoorbeeld te voorkomen dat uw rekening verkeerd kan worden gebruikt.

2. Wijziging in vertegenwoordiging

Als de bevoegdheid van uw vertegenwoordiger (of diens vertegenwoordiger) verandert of niet (meer) bestaat, deelt u dit meteen schriftelijk aan ons mee. Zolang wij deze mededeling niet van u hebben ontvangen, mogen wij aannemen dat die bevoegdheid ongewijzigd bestaat. U mag er niet van uitgaan dat wij op andere wijze, bijvoorbeeld via openbare registers, te weten komen dat de bevoegdheid is veranderd of niet (meer) bestaat.

Na uw mededeling dat de bevoegdheid van uw vertegenwoordiger is veranderd of niet (meer) bestaat, hebben wij enige tijd nodig om onze dienstverlening hierop aan te passen. Het kan zijn dat uw vertegenwoordiger voor of enige tijd na die mededeling nog een opdracht had gegeven. Als de uitvoering daarvan redelijkerwijs niet is te voorkomen, dan bent u daaraan gebonden.

3. Uw vertegenwoordiger houdt zich aan dezelfde regels als u. U informeert elkaar.
Alle regels die voor u gelden in uw relatie met ons, gelden ook voor uw vertegenwoordiger. U bent ervoor verantwoordelijk dat uw vertegenwoordiger zich daaraan houdt. Ook moeten u en uw vertegenwoordiger elkaar steeds goed blijven informeren over alles wat er in uw relatie met ons van belang kan zijn.

Een voorbeeld

Uw vertegenwoordiger heeft een bankpas waarvan hij of zij namens u gebruik kan maken. Die vertegenwoordiger moet zich dan aan dezelfde veiligheidsvoorschriften houden als u. Als wij deze voorschriften aan u bekendmaken, geeft u deze meteen aan uw vertegenwoordiger door.

Artikel 10. Persoonsgegevens

Hoe gaan wij om met persoonsgegevens?

1. Wij mogen persoonsgegevens van u en uw vertegenwoordiger verwerken. Dit geldt ook voor gegevens over producten en diensten die u van ons afneemt. Persoonsgegevens zijn gegevens die informatie geven over een bepaald iemand. Denkt u bijvoorbeeld aan gegevens zoals uw geboortedatum, adres of geslacht. Verwerken van persoonsgegevens betekent onder meer verzamelen, bewaren en gebruiken hiervan.

Als wij met andere rechtspersonen een groep vormen, mogen de gegevens worden uitgewisseld en verwerkt binnen deze groep. Wij mogen persoonsgegevens ook uitwisselen met anderen die wij inschakelen bij onze bedrijfsvoering of de uitvoering van onze dienstverlening. Denkt u bijvoorbeeld aan anderen die wij inschakelen om onze systemen te laten functioneren of bij het uitvoeren van het betalingsverkeer.

Wij houden ons hierbij aan wet- en regelgeving en onze gedragscodes.

2. Uitwisseling van gegevens kan meebrengen dat er gegevens terechtkomen in landen waar persoonsgegevens minder worden beschermd dan in Nederland.

Bevoegde autoriteiten van landen waar persoonsgegevens zich tijdens of na verwerking bevinden, kunnen naar die gegevens een onderzoek instellen.

Artikel 11. (Beeld- en geluid)opnamen

Maken wij beeld-/geluidopnamen van u?

1. Soms maken wij beeld- en/of geluidopnamen bij onze dienstverlening. Het kan zijn dat u daarop voorkomt. Als wij opnamen maken, houden wij ons daarbij aan wet- en regelgeving en onze gedragscodes. Wij maken bijvoorbeeld opnamen voor:
 - a) Een goede bedrijfsvoering en kwaliteitsbewaking
Wij kunnen bijvoorbeeld telefoongesprekken opnemen voor scholing van onze werknemers.
 - b) Bewijslevering
Wij kunnen bijvoorbeeld een opname maken van:
 - i. een opdracht die u ons telefonisch geeft, of
 - ii. de telefonische melding die u aan ons doorgeeft van verlies of diefstal van uw bankpas.

c) Criminaliteitsbestrijding

Een voorbeeld: beeldopnamen bij geldautomaten.

2. Als u recht heeft op een kopie van een beeld- en/of geluidopname of een uitgeschreven tekst van een geluidopname, geeft u ons eerst de informatie die ons helpt om de opname terug te vinden. Denkt u hierbij aan de plaats, datum en tijd van de opname.

Artikel 12. Continuïteit in dienstverlening

Wij proberen te zorgen voor voorzieningen die goed werken. Storingen en onderbrekingen kunnen zich echter voordoen.

Onze dienstverlening is afhankelijk van (technische) voorzieningen zoals apparatuur, computers, software, systemen, netwerken en internet. Wij proberen ervoor te zorgen dat die voorzieningen goed werken. Wat mag u hiervan verwachten? Niet dat er nooit een storing of onderbreking is. Helaas zijn die niet altijd te voorkomen. Wij hebben daar ook niet altijd zelf invloed op. Soms zal een (korte) onderbreking in de dienstverlening nodig zijn voor werkzaamheden zoals onderhoud. Wij streven ernaar, binnen redelijke grenzen, storingen en onderbrekingen te vermijden of anders binnen redelijke tijd met een oplossing te komen.

Artikel 13. Overlijden klant

Na uw overlijden.

1. Wanneer u bent overleden, moet dit zo spoedig mogelijk schriftelijk aan ons worden doorgegeven, bijvoorbeeld door een familielid.

Het kan zijn dat u voor uw overlijden ons nog een opdracht heeft gegeven. Denkt u bijvoorbeeld aan een betaalopdracht. Totdat wij het schriftelijk bericht van uw overlijden hebben ontvangen, mogen wij opdrachten van u of uw vertegenwoordiger blijven uitvoeren. Na het overlijdensbericht hebben wij nog enige tijd nodig om onze dienstverlening hierop aan te passen. Hierdoor kan het gebeuren dat wij een opdracht die wij voor of enige tijd na het overlijdensbericht ontvangen, toch nog (blijven) uitvoeren. Uw nalatenschap is daaraan gebonden als de uitvoering redelijkerwijs niet meer was te voorkomen.

2. Als wij om een verklaring van erfrecht vragen, moet degene die namens uw nalatenschap optreedt ons die geven. Deze verklaring van erfrecht moet zijn opgesteld door een Nederlandse notaris. Afhankelijk van de omvang van de nalatenschap en andere factoren kunnen ook andere documenten of informatie voor ons voldoende zijn.
3. Het kan zijn dat u meer dan één erfgenaam heeft. Aan informatieverzoeken van afzonderlijke erfgenamen hoeven wij niet te voldoen. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan informatie over betalingen via uw rekening.
4. Het kan zijn dat nabestaanden niet weten waar de overledene rekeningen aanhield. Zij kunnen dan voor informatie terecht bij het digitale loket dat banken gezamenlijk hiervoor hebben ingericht op de website van de Nederlandse Vereniging van Banken of een andere daarvoor in te richten voorziening.

Artikel 14. Berichten aan de klant

Waarheen sturen wij berichten voor u?

1. Verschillende mogelijkheden om met u te communiceren
Wij kunnen op verschillende manieren met u communiceren. Denkt u bijvoorbeeld aan post, telefoon, e-mail of internetbankieren.

2. Post

U zorgt ervoor dat wij steeds uw correcte adresgegevens hebben. Zo kunnen wij voor u bestemde verklaringen, berichten, opgaven, documenten en andere informatie naar het juiste adres sturen. Uw adreswijziging geeft u zo snel mogelijk aan ons door.

Als uw adres door uw toedoen niet (meer) bij ons bekend is, mogen wij op uw kosten (laten) onderzoeken wat uw adres is. Als uw adres niet (meer) bij ons bekend is, mogen wij documenten, verklaringen en andere informatie op ons eigen adres voor u achterlaten. Deze gelden dan als door u ontvangen.

Het kan zijn dat u samen met een of meer anderen een product of dienst van ons afneemt. Post voor gezamenlijke klanten sturen wij naar het ons opgegeven adres. Als gezamenlijke klanten het er samen niet (meer) over eens zijn naar welk adres wij de post moeten sturen, dan bepalen wij zelf naar welk van hun adressen wij de post sturen.

3. Internetbankieren

Als u internetbankieren bij ons heeft, kunnen wij daar verklaringen, berichten, opgaven, documenten en andere informatie voor u plaatsen. U zorgt ervoor dat u die berichten zo spoedig mogelijk leest.

Met internetbankieren bedoelen wij in de ABV de elektronische omgeving die wij voor u hebben ingericht als beveiligd communicatiekanaal tussen u en ons. Denkt u bij internetbankieren ook aan mobielbankieren en (andere) voor uw bankdiensten overeengekomen apps of vergelijkbare functionaliteiten.

4. E-mail

Het kan zijn dat wij met u afspreken dat wij u per e-mail berichten. In dat geval zorgt u ervoor dat u dit bericht zo spoedig mogelijk leest.

Artikel 15. Nederlandse taal

In welke taal communiceren wij met u en wanneer is er een vertaling nodig?

1. De communicatie tussen u en ons gaat in het Nederlands. Dit is anders als wij daarover met u een andere afspraak maken. Zo wordt in het internationale zakelijke bankverkeer vaak voor het Engels gekozen.
2. Als u een document voor ons heeft in een andere taal dan het Nederlands, mogen wij een vertaling verlangen in het Nederlands. Een vertaling in een andere taal is alleen toegestaan als wij daarmee akkoord zijn. De kosten van het maken van de vertaling zijn voor u. De vertaling moet worden gemaakt door:
 - a) een vertaler die in Nederland is beëdigd voor de taal van het document, of
 - b) iemand anders die wij daarvoor geschikt vinden.

Artikel 16. Gebruik van communicatiemiddelen

Zorgvuldigheid en veiligheid bij communicatie.

Om te voorkomen dat er met communicatie iets fout gaat, gaat u veilig en zorgvuldig om met communicatiemiddelen. Dit betekent bijvoorbeeld dat u uw computer of andere apparatuur zo goed mogelijk beveiligt tegen virussen, schadelijke software (malware, spyware) en ander misbruik.

Artikel 17. Gegevens en opdrachten

Gegevens die wij van u nodig hebben voor onze dienstverlening.

1. Voor de uitvoering van onze dienstverlening hebben wij informatie van u nodig. Als wij daarom vragen, geeft u die aan ons. Het kan ook zijn dat wij u niet om informatie vragen, maar dat u behoort te begrijpen dat wij die nodig hebben. Ook die informatie geeft u ons dan.

Een voorbeeld

Stel u heeft voor uw beleggingen een beleggersprofiel. Als er iets verandert waardoor financiële risico's minder acceptabel voor u zijn, moet u zelf uw beleggersprofiel laten aanpassen.

2. Uw opdrachten, mededelingen en andere verklaringen moeten tijdig, duidelijk, volledig en juist zijn. Als u bijvoorbeeld een betaling wilt laten uitvoeren, vermeldt u het juiste rekeningnummer van de rekening waar de betaling naartoe moet.

Wij kunnen nadere regels stellen voor uw opdrachten, mededelingen of andere verklaringen van u aan ons. Als wij dit doen, leeft u die na. Als wij bijvoorbeeld een formulier of communicatiemiddel voorschrijven, gebruikt u dat.

3. Opdrachten die niet aan onze regels voldoen, hoeven wij niet uit te voeren. Wij kunnen de uitvoering dan weigeren of uitstellen. Wij stellen u daarvan op de hoogte.

In bijzondere gevallen mogen wij een opdracht of gevraagde dienst weigeren, ook al is aan alle eisen voldaan. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan het geval dat wij een vermoeden van misbruik hebben.

Artikel 18. Bewijskracht en bewaartermijn bankadministratie

Onze bankadministratie levert volledig bewijs op maar u mag tegenbewijs leveren.

1. Wij administreren de rechten en verplichtingen die u heeft of zal hebben in uw relatie met ons. Hieraan worden wettelijk hoge eisen gesteld. Onze administratie geldt in relatie met u als volledig bewijs, maar uiteraard mag u aantonen dat dit bewijs niet klopt.
2. De wet schrijft voor hoe lang wij onze administratie moeten bewaren. Na afloop van de wettelijke bewaartermijnen mogen wij de administratie vernietigen.

Artikel 19. Controle opgaven en uitvoering opdrachten, melden fouten en eerder verstrekte gegevens

U moet onze opgaven en de uitvoering van opdrachten controleren en fouten melden. Regeling voor eerder verstrekte gegevens.

1. Controle van gegevens en van de uitvoering van opdrachten

Als u internetbankieren bij ons heeft, mogen wij onze opgaven aan u doen door deze in internetbankieren te plaatsen. Denkt u bij opgaven bijvoorbeeld aan bevestigingen, rekeningoverzichten, boekingen of andere gegevens. Opgaven die wij voor u in internetbankieren plaatsen, controleert u zo spoedig mogelijk op fouten zoals een onjuistheid of een onvolledigheid. Met internetbankieren bedoelen wij in de ABV de elektronische omgeving die wij voor u hebben ingericht als beveiligd communicatiekanaal tussen u en ons. Denkt u bij internetbankieren ook aan mobielbankieren en (andere) voor uw bankdiensten overeengekomen apps of vergelijkbare functionaliteiten.

Ook schriftelijke opgaven die u van ons ontvangt, controleert u zo spoedig mogelijk op fouten zoals een onjuistheid of een onvolledigheid. Als datum van verzending van een opgave geldt de datum waarop dit volgens onze administratie is gebeurd. Die datum kan bijvoorbeeld blijken uit een kopie van de opgave of een verzendlijst.

U controleert of wij uw opdrachten juist en volledig uitvoeren. Dit doet u zo spoedig mogelijk. Hetzelfde geldt voor opdrachten die uw vertegenwoordiger namens u geeft.

2. Fouten melden en schade beperken

Voor fouten die wij bij de uitvoering van onze dienstverlening maken, geldt:

- a) Als u een fout ontdekt (bijvoorbeeld in een opgave), moet u dit meteen aan ons melden. Dit is belangrijk omdat de fout dan vaak eenvoudiger kan worden gecorrigeerd en schade mogelijk kan worden voorkomen. Bovendien neemt u alle redelijke maatregelen om te voorkomen dat die fout (verdere) schade kan veroorzaken.

Een voorbeeld

U heeft ons opdracht gegeven om 1.000 aandelen van u te verkopen en ziet dat wij er maar 100 hebben verkocht. Als u wilt dat uw opdracht alsnog volledig wordt uitgevoerd, dan meldt u dit meteen aan ons. Wij kunnen de resterende 900 dan voor u verkopen. Zo kan schade door koersdaling mogelijk worden voorkomen of beperkt. Het kan ook zijn dat u een opgave van ons kunt verwachten maar deze niet ontvangt. U meldt dit zo spoedig mogelijk aan ons. Denkt u bijvoorbeeld aan het geval dat u een rekeningafschrift kunt verwachten maar dit niet ontvangt. Wij kunnen u deze opgave dan alsnog toesturen. U kunt deze dan controleren op eventuele fouten.

- b) Als wij een fout ontdekken, proberen wij die zo spoedig mogelijk te corrigeren. Uw toestemming is hiervoor niet nodig. Als een eerder verstrekte opgave onjuist blijkt, ontvangt u een verbeterde opgave. Daarin kunt u dan zien dat de fout is hersteld.
- c) Bij schade kunt u afhankelijk van de omstandigheden recht hebben op een vergoeding.

3. Eerder verstrekte gegevens

Gegevens die wij u hebben verstrekt, ontvangt u nogmaals als u daarom vraagt en uw verzoek redelijk is. Wij kunnen u hiervoor kosten in rekening brengen waarover wij u vooraf informeren. Wij hoeven eerder verstrekte informatie niet aan u te geven als wij daarvoor een goede reden hebben.

Artikel 20. Goedkeuring opgaven bank

Na 13 maanden gelden onze opgaven als door u goedgekeurd.

Het kan voorkomen dat u het oneens bent met een opgave van ons (zoals een bevestiging, rekeningafschrift, nota of andere gegevens). Uiteraard kunt u tegen de opgave bezwaar maken, maar daarvoor zijn regels. Als wij binnen 13 maanden na de opgave geen bezwaar van u hebben ontvangen, dan geldt de opgave als door u goedgekeurd. Dit betekent dat u aan de inhoud bent gebonden. Alleen een eventuele rekenfout moeten wij na die 13 maanden nog herstellen. Let op: dit betekent niet dat u 13 maanden de tijd heeft om bezwaar te maken. Volgens artikel 19 ABV moet u namelijk opgaven controleren en ons onjuistheden en onvolledigheden meteen melden. Doet u dit niet, dan kan schade toch voor uw rekening komen, ook al heeft u binnen 13 maanden bezwaar gemaakt.

Artikel 21. Bewaar- en geheimhoudingsplicht

U gaat zorgvuldig om met codes, formulieren en passen. Als misbruik aannemelijk is, meldt u dit meteen.

1. U moet zorgvuldig en veilig omgaan met codes, formulieren, (bank)passen of andere hulpmiddelen. Zo helpt u voorkomen dat deze in verkeerde handen raken of dat iemand ervan misbruik kan maken.
2. Het kan gebeuren dat een code, formulier, (bank)pas, of ander hulpmiddel in verkeerde handen komt of dat iemand daarvan misbruik maakt of kan maken. Als u dit weet of redelijkerwijs kan vermoeden, meldt u dit meteen aan ons. Door uw melding kunnen wij proberen (verder) misbruik te voorkomen.
3. Houdt u er rekening mee dat wij nog andere veiligheidsregels stellen (zoals de Uniforme Veiligheidsregels Particulieren).

Artikel 22. Tarieven en vergoedingen

Vergoedingen voor onze dienstverlening en wijzigingen van onze tarieven.

1. Voor onze dienstverlening bent u ons een vergoeding verschuldigd. Denkt u hierbij bijvoorbeeld aan provisie, rente en kosten.
2. Wij informeren u zo veel als redelijkerwijs mogelijk over de tarieven voor onze vergoedingen. We zorgen ervoor dat deze informatie eenvoudig bij ons verkrijgbaar is, zoals op onze website of op onze kantoren. Als wij door een duidelijke vergissing aan onze kant geen vergoeding of tarief met u hebben afgesproken, dan mogen wij u maximaal een vergoeding in rekening brengen volgens het tarief dat wij in vergelijkbare gevallen hanteren.
3. Wij kunnen een tarief steeds wijzigen, tenzij wij met u voor een vaste periode een vaste vergoeding hebben afgesproken. Tariefswijzigingen kunnen bijvoorbeeld volgen uit marktomstandigheden, verandering van uw risicoprofiel, ontwikkelingen op de geld- of kapitaalmarkt, uitvoering van wet- en regelgeving of maatregelen van onze toezichthouders. Als wij deze bepaling gebruiken om onze tarieven te wijzigen zullen wij u zo veel als redelijkerwijs mogelijk vooraf over de tariefswijziging informeren.
4. Wij mogen de vergoeding voor onze dienstverlening van uw rekening afboeken. Het kan gebeuren dat door deze afboeking een tekort op uw rekening ontstaat. Dit tekort vult u dan meteen aan door extra geld op uw rekening te zetten. U moet daar zelf aan denken en dit ook doen als wij er niet om vragen. U hoeft het tekort niet aan te vullen als wij uitdrukkelijk met u hebben afgesproken dat het tekort is toegestaan.

Artikel 23. Creditering onder voorbehoud

Stel dat u verwacht via ons een betaling te ontvangen. Het komt voor dat wij dan bereid zijn hierop een voorschot aan u te geven. Dit wordt teruggedraaid als er met die betaling toch iets misgaat.

Als wij een bedrag voor u ontvangen, dan heeft u dat bedrag van ons tegoed. Soms komt het voor dat wij het tegoed al voor u boeken terwijl wij het bedrag nog niet (definitief) hebben ontvangen. Op die manier kunt u het geld alvast gebruiken. Wij maken het voorbehoud dat wij de boeking van het tegoed weer mogen terugdraaien, als wij zelf het bedrag niet voor u ontvangen of dit weer moeten teruggeven. Zo is het mogelijk dat wij de uitbetaling van een cheque terugdraaien omdat deze achteraf vals of ongedekt blijkt. Als het de betaling van een cheque betreft, wijzen wij u bij de uitbetaling op ons voorbehoud.

Bij het terugdraaien van de boeking gelden de volgende regels:

- a) Als de muntsoort bij boeking van het tegoed is gewisseld, mogen wij de muntsoort weer terugwisselen naar de oorspronkelijke muntsoort. Dit doen wij tegen de koers van het moment van terugwisselen.
- b) Het kan gebeuren dat wij kosten maken in verband met het terugdraaien van de boeking. Die kosten zijn voor u. Dit kunnen bijvoorbeeld de kosten van het terugwisselen zijn.

Artikel 24. Pandrecht op onder andere uw tegoeden

U geeft ons een pandrecht op onder andere uw tegoeden bij ons en aandelen waarin u via ons belegt. Dit pandrecht geeft ons zekerheid voor de voldoening van uw schulden.

1. U moet ons goederen in pand geven als zekerheid voor uw schulden. Hierbij geldt:
 - a) U verbindt zich de volgende goederen inclusief nevenrechten (zoals rente) aan ons in pand te geven:
 - i. alle (geld)vorderingen die u op ons heeft of zal hebben (waarbij het niet uitmaakt hoe u de vordering verkrijgt)
 - ii. al het navolgende voor zover wij dit voor u onder ons (zullen) hebben of voor u (zullen) beheren, al dan niet met inschakeling van derden en al dan niet in een verzameldepot: roerende zaken, waardepapieren, muntgeld, bankbiljetten, aandelen, effecten en andere financiële instrumenten
 - iii. alles wat er voor de verpande goederen in de plaats komt (zoals een verzekeringsuitkering bij verlies of beschadiging van het goed).Deze verbintenis komt tot stand bij het van toepassing worden van de ABV.
 - b) De verpanding van de goederen is tot zekerheid voor de voldoening van alle schulden die u aan ons heeft of zal hebben. Het maakt hierbij niet uit hoe die schulden ontstaan. Die schulden kunnen bijvoorbeeld ontstaan door een lening, krediet (rood staan), hoofdelijke aansprakelijkheid, borgtocht of garantie.
 - c) U geeft de goederen, voor zover mogelijk, aan ons in pand. Deze inpandgeving komt tot stand bij het van toepassing worden van de ABV.
 - d) U geeft ons een volmacht om de goederen namens u aan onszelf te verpanden en dit ook steeds bij herhaling te doen. U hoeft daarom niet telkens zelf aparte pandakten te ondertekenen. Voor deze volmacht geldt verder:
 - i. De volmacht houdt ook in dat wij namens u steeds alles mogen doen wat nodig of nuttig is voor de verpanding, zoals bijvoorbeeld het doen van mededeling van de verpanding.
 - ii. Deze volmacht is onherroepelijk. U kunt de volmacht dus niet intrekken. De volmacht eindigt zodra onze relatie met u is geëindigd en volledig is afgewikkeld.
 - iii. Wij mogen de volmacht doorgeven aan een ander. Dit betekent dat ook die ander de verpanding kan uitvoeren.

Een voorbeeld

Als wij met andere rechtspersonen een groep vormen, kan het bijvoorbeeld gebeuren dat wij de uitvoering van de verpanding overlaten aan een van die andere rechtspersonen.

Deze volmachtverlening komt tot stand bij het van toepassing worden van de ABV.

- e) U garandeert ons dat u bevoegd bent de goederen aan ons te verpanden. U garandeert ons ook dat anderen daarop nu of later geen (pand)recht of aanspraak hebben of zullen hebben, tenzij wij uitdrukkelijk anders met u overeenkomen.
2. Voor het pandrecht op de goederen geldt verder:
- a) U kunt ons om vrijgave vragen van een of meer verpande goederen. Hieraan moeten wij voldoen, als de overblijvende goederen waarop wij een pandrecht houden, ons voldoende dekking geven voor de schulden die u aan ons heeft of zal hebben. Met vrijgave bedoelen wij hier dat u de goederen kunt gebruiken voor transacties in het kader van de overeengekomen dienstverlening (bijvoorbeeld gebruik van uw tegoeden voor het doen van betalingen). Bij goederen die wij voor u onder ons hebben, betekent vrijgave dat wij de goederen aan u teruggeven. Andere vormen van vrijgave zijn mogelijk als wij dat uitdrukkelijk nader met u overeenkomen.
 - b) Wij mogen ons pandrecht gebruiken om betaling te verkrijgen van onze vorderingen op u. Dit betekent onder meer:
 - i. Als u in verzuim bent met de voldoening van onze vorderingen op u, mogen wij de verpande goederen (laten) verkopen. De opbrengst mogen wij dan gebruiken voor de voldoening van onze vorderingen op u. Denkt u bij verzuim bijvoorbeeld aan het geval dat u ons op een bepaalde datum moet betalen en u dit niet doet. Wij zullen niet méér verpande goederen (laten) verkopen dan, volgens een redelijke beoordeling, nodig is voor de voldoening van onze vorderingen op u.
 - ii. Als wij een pandrecht hebben op vorderingen van u op ons, mogen wij die vorderingen ook innen. De ontvangen betaling mogen wij dan gebruiken voor de voldoening van onze vorderingen op u, zodra die vorderingen opeisbaar zijn.
 - iii. Als wij ons pandrecht hebben gebruikt voor de voldoening van onze vorderingen op u, zullen we u dit zo spoedig mogelijk laten weten.

Artikel 25. Verrekening

Wij mogen uw tegoeden en uw schulden bij ons tegen elkaar wegstrepen.

- 1. Wij mogen steeds alle vorderingen die wij op u hebben verrekenen met alle vorderingen die u op ons heeft. Als wij verrekenen betekent dit dat wij onze vordering op u 'wegstrepen' tegen een gelijk bedrag van uw vordering op ons. Wij mogen ook verrekenen als:
 - a) onze vordering niet opeisbaar is
 - b) uw vordering niet opeisbaar is
 - c) de vorderingen niet in dezelfde muntsoort luiden
 - d) onze vordering voorwaardelijk is.
- 2. Als wij dit artikel willen gebruiken om niet-opeisbare vorderingen te verrekenen, geldt er een beperking. Wij maken dan alleen van deze verrekenbevoegdheid gebruik in de volgende gevallen:
 - a) Iemand legt beslag op uw vordering op ons (bijvoorbeeld het tegoed op uw bankrekening) of probeert zich daarop op een andere manier te verhalen.
 - b) Iemand krijgt een beperkt recht op uw vordering op ons (bijvoorbeeld een pandrecht op het tegoed op uw bankrekening).
 - c) U draagt uw vordering op ons aan iemand over.

- d) U bent failliet of heeft (voorlopige) surseance van betaling.
- e) Voor u geldt een wettelijke schuldsaneringsregeling of een andere insolventieregeling.

Deze beperking geldt niet als de vorderingen luiden in verschillende muntsoorten. In dat geval mogen wij wel altijd verrekenen.

3. Als wij volgens dit artikel gaan verrekenen, zullen wij u daarover vooraf, of anders zo snel mogelijk daarna, informeren. Wij houden ons bij de verrekening aan onze zorgplicht zoals genoemd in artikel 2 lid 1 ABV.
4. Vorderingen in verschillende muntsoorten verrekenen wij tegen de wisselkoers van de dag van verrekening.

Artikel 26. Zekerheden

Als wij dit vragen geeft u ons zekerheid voor de betaling van uw schulden. Dit artikel bevat enkele regels die voor zekerheden van belang kunnen zijn.

1. U verbindt zich om meteen (aanvullende) zekerheid voor uw schulden aan ons te geven, als wij dat vragen. Deze zekerheid kan bijvoorbeeld zijn een pand- of hypotheekrecht op een goed van u. Voor de zekerheid die u ons moet geven, geldt verder:
 - a) De zekerheid is voor de voldoening van alle schulden die u aan ons heeft of zal hebben. Het maakt hierbij niet uit hoe die schulden ontstaan. Die schulden kunnen bijvoorbeeld ontstaan door een lening, krediet (rood staan), hoofdelijke aansprakelijkheid, borgtocht of garantie.
 - b) U hoeft niet meer zekerheid te geven dan redelijkerwijs nodig is. Maar u moet ervoor zorgen dat onze zekerheid op ieder moment voldoende is voor de voldoening van de schulden die u aan ons heeft of zal hebben. Bij de beoordeling hiervan wordt rekening gehouden met uw risicoprofiel, ons kredietrisico op u, de (dekkings)waarde van eventuele zekerheid die wij al hebben, een eventueel gewijzigde beoordeling van zulke factoren, en alle andere factoren of omstandigheden waarvan wij aannemelijk kunnen maken dat deze voor ons van belang zijn.
 - c) U moet ons de zekerheid geven die wij wensen. Als wij bijvoorbeeld een pandrecht vragen op uw voorraden, kunt u niet in plaats daarvan een pandrecht geven op uw inventaris.
 - d) Het geven van zekerheid kan ook zijn dat u ermee instemt dat een derde die zekerheden van u krijgt of heeft gekregen, zich voor u borg of garant stelt en daarvoor verhaal kan nemen op die zekerheden. Die instemming houdt dan ook in dat wij ons tegenover die derde borg of garant voor u mogen stellen en daarvoor verhaal kunnen nemen op zekerheden die wij van u krijgen of hebben gekregen.
 - e) Als wij in plaats van bestaande zekerheid andere zekerheid wensen, moet u daaraan voldoen.

Deze verbintenis komt tot stand bij het van toepassing worden van de ABV.

2. Als een andere bank (een deel van) onze onderneming voortzet en u daardoor klant wordt van die andere bank, is er de vraag of die andere bank gebruik kan maken van onze pand- en hypotheekrechten voor uw schulden. Voor het geval hierover bij de vestiging van het pandrecht of hypotheekrecht geen uitdrukkelijke afspraak is gemaakt geldt als afspraak dat dit pand- of hypotheekrecht niet alleen bedoeld is als zekerheid voor ons maar ook voor die andere bank. Als de zekerheden gelden voor schulden die u in de toekomst aan ons heeft, gelden zij mede voor schulden die u in de toekomst aan die andere bank heeft.
3. Wij kunnen onze pand- of hypotheekrechten op ieder moment geheel of gedeeltelijk door opzegging beëindigen. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat wij kunnen bepalen dat het pand- of hypotheekrecht wel blijft bestaan maar voortaan niet meer alle vorderingen dekt waarvoor dit aanvankelijk is gevestigd.

4. Als wij nieuwe zekerheid krijgen, blijven bestaande zekerheden gelden. Dit is alleen anders als wij dit uitdrukkelijk met u afspreken. Denkt u aan het geval dat wij met u afspreken dat u nieuwe zekerheid geeft om bestaande zekerheid te vervangen.
5. Het kan zijn dat wij volgens eerdere algemene (bank)voorwaarden al zekerheden, rechten op zekerheden en bevoegdheden om te verrekenen hebben. Deze (blijven) gelden naast de zekerheden, rechten op zekerheden en verrekenbevoegdheden die wij volgens deze ABV hebben.

Artikel 27. Onmiddellijke opeisbaarheid

U moet aan uw verplichtingen voldoen. Als u dit niet doet, kunnen wij al onze vorderingen op u meteen opeisbaar maken.

U komt uw verplichtingen aan ons tijdig, volledig en op de juiste manier na. Met verplichtingen bedoelen wij niet alleen geldschulden die u aan ons heeft, maar ook andere verplichtingen. Denkt u bijvoorbeeld aan uw zorgplicht zoals genoemd in artikel 2 lid 2 ABV. Het kan zijn dat u toch in verzuim bent met de nakoming van een verplichting. Voor dat geval geldt het volgende:

- a) Wij mogen dan al onze vorderingen op u meteen opeisbaar maken, dus ook de vorderingen uit een overeenkomst die u wel correct nakomt. Wij maken van dit recht geen gebruik als uw verzuim van weinig betekenis is en houden ons aan onze zorgplicht zoals genoemd in artikel 2 lid 1 ABV.

Een voorbeeld

Stel u heeft bij ons een betaalrekening waarop u volgens de afspraken met ons maximaal € 500 rood mag staan terwijl u een keer € 900 rood staat. U heeft dan een niet toegestaan tekort van € 400 op uw betaalrekening. Als u daarnaast een woningfinanciering bij ons heeft, is dit tekort geen voldoende reden om uw woningfinanciering op te eisen. U moet dan natuurlijk wel aan al uw verplichtingen uit de woningfinanciering voldoen en het tekort snel aanzuiveren.

- b) Als wij onze vorderingen opeisbaar maken, doen wij dat door een verklaring. Wij vertellen u daarin waarom wij dat doen.

Artikel 28. Bijzondere kosten

Welke bijzondere kosten kunnen wij u in rekening brengen?

1. Het kan zijn dat wij worden betrokken bij een geschil tussen u en een ander, bijvoorbeeld een beslag of een procedure. Dit kan dan voor ons kosten meebrengen. Die kosten moet u volledig aan ons vergoeden. Wij zijn immers geen partij bij het geschil tussen u en die ander. Denkt u bijvoorbeeld aan de kosten voor de behandeling van een beslag dat een schuldeiser van u legt op uw tegoeden bij ons. Kosten kunnen bijvoorbeeld ook zijn de kosten van inschakeling van een advocaat.
2. Er kunnen ook andere bijzondere kosten voor ons ontstaan in verband met onze relatie met u. Deze moet u aan ons vergoeden voor zover dit redelijk is. Denkt u hierbij aan taxatiekosten, advieskosten en kosten van extra rapportages. Wij vertellen u waarom de kosten nodig zijn. Als er voor bijzondere kosten een wettelijke regeling is, wordt die toegepast.

Artikel 29. Belastingen en heffingen

Belastingen en heffingen in verband met onze dienstverlening aan u komen voor uw rekening.

Uit onze relatie met u kunnen belastingen, heffingen en dergelijke voortvloeien. Deze vergoedt u aan ons. Denkt u aan bedragen die wij moeten betalen in verband met onze dienstverlening aan u (bijvoorbeeld een aan de overheid verschuldigde vergoeding bij de vestiging van zekerheden). Uit dwingend recht of een afspraak met u kan iets anders volgen. Dwingend recht is het recht waarvan u en wij niet kunnen afwijken.

Artikel 30. Vorm mededelingen

Hoe kunt u ons iets laten weten?

Als u ons iets wilt laten weten, doet u dat schriftelijk. Wij kunnen aangeven dat u dit op een andere manier mag of moet doen, bijvoorbeeld per internetbankieren, e-mail of telefoon.

Artikel 31. Incidenten en calamiteiten

Uw medewerking bij (dreigende) incidenten en calamiteiten.

Het kan gebeuren dat een ernstige gebeurtenis onze dienstverlening dreigt te verstoren, verstoort of heeft verstoord. Denkt u bijvoorbeeld aan een aanval van hackers op het bancaire internetsysteem. Wij kunnen u binnen redelijke grenzen vragen ons te helpen om ongestoorde dienstverlening mogelijk te maken en schade zoveel mogelijk te voorkomen. U moet hieraan voldoen. Noodzakelijk is wel dat u altijd controleert of de vraag van ons afkomstig is. Neemt u bij twijfel contact met ons op.

Artikel 32. Nietigheid of vernietigbaarheid

Wat is het gevolg als een bepaling ongeldig blijkt?

Stel dat een bepaling in de ABV nietig is of wordt vernietigd. Die bepaling is dan ongeldig. In plaats van die ongeldige bepaling geldt dan een bepaling die zoveel mogelijk daarop lijkt en wel geldig is. De overige bepalingen in de ABV blijven gewoon geldig.

Artikel 33. Toepasselijk recht

Hoofdreutel: op de relatie tussen u en ons is het Nederlandse recht van toepassing.

Op onze relatie met u is het Nederlandse recht van toepassing. Uit dwingend recht of een afspraak met u kan iets anders volgen. Dwingend recht is het recht waarvan u en wij niet kunnen afwijken.

Artikel 34. Klachten en geschillen

Hoe lossen wij geschillen met elkaar op?

1. Wij willen graag dat u tevreden bent over onze dienstverlening. Als u niet tevreden bent, laat u ons dat weten. Wij kijken dan of wij u een passende oplossing kunnen bieden. Informatie over de klachtenprocedure staat op onze website en is ook verkrijgbaar bij onze kantoren.

2. Geschillen tussen u en ons worden alleen voorgelegd aan de Nederlandse rechter. Dit geldt als u de rechter inschakelt maar ook als wij dit doen.

Uitzonderingen hierop zijn:

- a) Als dwingend recht een andere rechter aanwijst, zijn u en wij daaraan gebonden.
- b) Als er een voor u in aanmerking komende buitenlandse rechter is, kunnen wij het geschil ook aan die rechter voorleggen.
- c) U kunt uw geschil met ons ook voorleggen aan de bevoegde geschillen-en klachtencommissies.

Artikel 35. Opzegging van de relatie

U kunt de relatie opzeggen. Wij kunnen dit ook. Opzegging betekent dat de relatie eindigt en alle lopende overeenkomsten zo snel mogelijk worden afgewikkeld.

1. U kunt de relatie tussen u en ons opzeggen. Wij kunnen dit ook. Het is daarvoor niet nodig dat u in verzuim bent met de nakoming van een verplichting. Wij houden ons bij opzegging aan onze zorgplicht als genoemd in artikel 2 lid 1 ABV. Als u ons vraagt waarom wij de relatie opzeggen, dan laten wij u dat weten.
2. Opzegging betekent dat de relatie en alle lopende overeenkomsten worden beëindigd. Gedeeltelijke opzegging kan ook. In dat geval kunnen er bijvoorbeeld bepaalde overeenkomsten blijven bestaan.
3. Als er voor de beëindiging van een overeenkomst voorwaarden gelden, zoals een opzegtermijn, worden die nageleefd. Tijdens de afwikkeling van de relatie en de beëindigde overeenkomsten blijven alle toepasselijke voorwaarden van kracht.

Artikel 36. Contractsoverneming

Uw contracten met ons kunnen mee overgaan als wij onze onderneming overdragen.

Wij kunnen onze onderneming (deels) overdragen aan een ander. Wij kunnen daarbij mee overdragen de rechtsverhouding die wij met u hebben uit een overeenkomst met u. U geeft nu alvast uw medewerking hieraan. Deze overdracht van de overeenkomst met u noemen wij ook wel contractsoverneming. Uiteraard krijgt u van die contractsoverneming bericht.

Artikel 37. Wijzigingen en aanvullingen van de Algemene Voorwaarden Van Lanschot

Dit artikel geeft aan hoe wijzigingen en aanvullingen van de ABV plaatsvinden.

De ABV kunnen worden gewijzigd of aangevuld. Die wijzigingen of aanvullingen kunnen bijvoorbeeld nodig zijn door technische of andere ontwikkelingen. Voordat wijzigingen of aanvullingen ingaan, worden representatieve Nederlandse consumenten- en ondernemersorganisaties benaderd voor overleg. In dit overleg kunnen deze organisaties zich uitspreken over wijzigingen of aanvullingen en over de manier waarop u daarover wordt geïnformeerd.

De gewijzigde voorwaarden worden neergelegd bij de griffie van de rechtbank in Amsterdam en gaan niet eerder in dan twee maanden daarna.

Bijlage 1. Begrippenlijst

Begrippen	Uitleg
Beleggingen	Alle <i>financiële instrumenten</i>
Beurs	Gereguleerde markt in de zin van de wet
EBi	Essentiële Beleggersinformatie over een fonds. De Essentiële Beleggersinformatie is bedoeld om u meer inzicht te geven in de aard en de risico's van <i>beleggingen</i> in beleggingsfondsen, ETF's en trackers.
Eid	Essentiële-informatiedocument. In het Eid kunt u de totale kosten zien die over de looptijd van de belegging in rekening worden gebracht.
Financiële instrumenten	De soorten instrumenten die worden genoemd in artikel 1:1 van de wet, zoals aandelen (of certificaten daarvan), obligaties, deelnemingsrechten in beleggingsinstellingen en opties.
Hefboomwerking	<p>a. Beleggen met geleend geld of</p> <p>b. de eigenschap dat de koers van de belegging relatief hoger stijgt of lager daalt dan de onderliggende waarde, bijvoorbeeld bij een optie.</p> <p>In beide gevallen kan koersschommeling van de onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel) tot relatief grotere winsten of verliezen leiden bij een belegging in de optie dan bij een belegging rechtstreeks in de onderliggende waarde</p>
Overeenkomst	De Overeenkomst voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming waarbij deze <i>voorwaarden</i> van toepassing zijn verklaard.
Voorwaarden	Deze Voorwaarden voor Beleggingsadvies Professionals zonder bewaarneming.
Wet	De Wet op het financieel toezicht (Wft).